

[Bernhard Baunsgaard.]

sagde, at også Århus havn måtte være interesseret i, at der kom dette landshavneråd. Ja, det kommer skam i meget høj grad an på, hvad der kommer til at stå i loven i dens endelige udformning. Det vil være en fordel, hvis man giver Århus havn rum nok til at ånde, og det gælder vel ikke mindst retten til ved en takstpolitik at skabe en rimelig konkurrence til gavn for erhvervsliv og forbrugere. Man kan vist ikke komme uden om, at der i dag fra statens side sker en konkurrenceforvriddning. Jeg tænker her på det, som også har været antydnet fra ordførerne, at Esbjerg i meget høj grad favoriseres. Det er nu ikke ganske rimeligt, at man bruger statens penge til at konkurrere med en havn, der i øvrigt er konkurrencedygtig, tjener erhvervslivet godt og derigennem skaber billigere varer for forbrugerne.

Ministeren for offentlige arbejder (*Niels Mathiasen*):

Jeg skal da gerne gentage, at jeg helt deler opfattelsen af, at Århus havns interesser også skal varetages som alle andre havnes, men jeg vil godt lige for god ordens skyld i spørgsmålet om konkurrenceforvriddningen minde om, at eventuelle kunder, der står i en valgsituation mellem Esbjerg og Århus, skal betale det samme for brugen af de to havne i form af skibs- og vareudgifter, containertakster m. v. Det er også sådan, at der anlægges de samme principper fra ministeriets side i spørgsmålet om godkendelse af investeringer i de to havne. Det er altså en ligestilling, man skal have mellem havnene.

Otto Mørch (S):

Foranlediget af hr. Bernhard Baunsgaards bemærkninger med hensyn til Århus' synspunkter, må jeg sige, at vi har jo fået en udtalelse fra Århus havneudvalg og den rådgivende havnekomité, og selv om Jyllands-Posten i går over en 3-spalter skrev „Århus går hårdt imod forslag til ny havnelov“, så tror jeg, at vi mere skal rette os efter det, der står i selve udtalelsen, som klart indledes med følgende:

„Århus havneudvalg og den rådgivende havnekomité erkender, at en vis koordinering og planlægning af havnenes udbygning er ønskelig, og vil ikke afvise, at et lands-

havneråd kan være et egnet forum til drøftelse af fælles havnespørgsmål.“

Det synes jeg er positivt fra de ansvarlige myndigheder i Århus, og det har jeg noteret mig.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg deler ministerens opfattelse af, at der må være en vis ligestilling med havnene, men vil man en sådan ligestilling, og forlanger man, der skal føres samme takstpolitik, så må det jo også udstrække sig til de lånebetingelser, man giver de forskellige havne, og så er det ikke rimeligt, at man ved udvalget i Esbjerg havn stiller statsmidler til rådighed for en meget lav rente, mens Århus havn må ud på det almindelige lånemarked, hvor forholdene er ganske anderledes barske.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til udvalget om offentlige arbejder. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om ændring af vilkårene for radio- og tv-spredning [af Lembourn m. fl.].

(Andre selvstændige forslag nr. XIII. Fremsat 17/10 75).

Formanden:

Sammen med denne sag foretages den sidste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af fjernsyns- og radiolicenssystemet [af Poulsgaard og Voigt].

(Andre selvstændige forslag nr. XVII. Fremsat 23/10 75).

Forslagene sættes til forhandling.

Ministeren for kulturelle anliggender (*Niels Matthiasen*):

Med hensyn til forslaget fremsat af hr. Lembourn m. fl. om ophævelse af Danmarks radios eneret gælder det jo, at tinget har drøftet dette spørgsmål adskillige gange tidligere, senest i foråret 1974, hvor et tilsvarende lovforslag blev forkastet. Der er nu den ændring, at der ikke er tale om et lovforslag, men om en opfordring til regeringen om at fremsætte et forslag, der skal åbne mulighed for, at private selskaber kan opnå koncession. Man vil altså nu overlade til regeringen at fremkomme med argumenterne og beregningerne og skaffe hele det grundlag, som er nødvendigt for at træffe en så vidtgående beslutning.

Jeg skal med det samme sige, at regeringen ikke ønsker at modtage en sådan opfordring og derfor ikke kan anbefale forslaget til vedtagelse.

Jeg tror, vor holdning er kendt, og den er ikke ændret. Vi ønsker ikke under nogen form en privat drift, hvad jeg opfatter som identisk med en reklamefinansiering af radio og fjernsyn. Vi har været argumenterne igennem så mange gange, at det her må kunne gøres i korthed.

Vi har ét tv-program og tre radioprogrammer, der udsendes af den selvstændige offentlige institution Danmarks radio, som drives i overensstemmelse med loven af 15. juni 1973 om radio- og fjernsynsvirksomhed. Spørgsmålet om en udvidelse af programvirksomheden har været vendt og drejet mange gange, siden det blev underkastet den første vægtige behandling i radiokommissionens betænkning af 1970.

Jeg er ikke modstander af oprettelse af et nyt tv-program, men tidspunktet og formen må nøje overvejes. Tidspunktet er efter min opfattelse ikke nu, og det er hverken nu eller senere et privat finansieret program, vi skal have. Det kan diskuteres, om et nyt landsdækkende tv-program skal oprettes inden for den eksisterende institution, der er Danmarks radio, hvad jeg er tilbøjelig til at tro, eller om det skal drives af en ny selvstændig offentlig institution, hvad der kunne byde på forskellige fordele, f. eks. med hensyn til forsøg med andre ledelsesformer, men et reklamefinansieret fjernsyn må nødvendigvis som selve sit eksistensgrundlag basere sig på den form for popularitet,

der let fører over i underlødighed, og erfaringerne synes at vise, at den i konkurrencen mellem de to programmer smitter af på det andet. Vi får, som jeg tidligere har sagt, et overbud af underlødighed.

Vi har få frekvensmuligheder, og den samlede indsats af kapital og driftsmidler, som det er muligt at satse på radio og fjernsyn i et land af Danmarks størrelse, er beskedent i forhold til mange andre lande. Vi må ikke lade os forlede til sammenligninger med de omliggende store lande, Vesttyskland, Frankrig eller England, i denne henseende. Når man nu i Weekendavisen for den 14. november har kunnet læse om relativt positive — og jeg understreger gerne ordet relativt — erfaringer med kommercielt fjernsyn i England, så må det huskes for det første, at der var en lang, vanskelig og negativ overgangstid, og dernæst at landet udover de private programmer nu har to BBC-programmer, mens et tredje diskuteres. Det gør en stor, ja, jeg vil sige en udslaggivende forskel.

Jeg har i øvrigt bemærket mig, at de engelske erfaringer bekræfter vor frygt for, at et reklamefinansieret fjernsyn skal skade dagbladene ganske alvorligt.

Der er mange andre både tekniske og økonomiske betragtninger, jeg kunne fremkomme med i dette spørgsmål, men jeg vil lade dem ligge, fordi det principielle for mig er det helt afgørende.

Om det andet forslag, fremsat af hr. Poulsgaard og hr. Voigt, om, at Danmarks radios licensopkrævning skal ophøre fra den 1. april 1977, gælder det, at jeg er i den helt specielle situation, at jeg er enig i forslaget, men højst uenig i den nærmere begrundelse og derfor ikke kan anbefale forslaget på det givne grundlag.

Også dette spørgsmål har vi drøftet adskillige gange her i folketinget. Da jeg den 19. oktober 1972 gav folketinget en redegørelse for Danmarks radios forhold forud for revisionen af den dagældende radiospredningslov, gik jeg ind for skattefinansieringen under to forudsætninger: Danmarks radios selvstændige stilling måtte bevares, og der måtte være bred tilslutning i folketinget. Jeg udtalte dengang, at det måtte afhænge af de synspunkter, der kom frem under den kommende tids debat, om en almindelig overgang til skattefinansiering ville komme

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

til at indgå i det forslag til revision af radio-spredningsloven, som jeg senere skulle forelægge. Debatten viste klart, at der ikke kunne skabes bred enighed om denne tanke, og resultatet blev den radio- og fjernsynslov, som vi har i dag, og som opretholdt finansieringen over licenserne.

Jeg er fortsat tilhænger af skattefinansieringen, i og for sig ud fra de grunde, som er angivet i forslaget, nemlig at radio og fjernsyn nu i den grad er almindelige bekvemligheder, ja, nødvendigheder, at der ikke kan rettes gyldige indvendinger imod at lade det finansiere af det offentlige på lige fod med en række offentlige servicefunktioner. Tværtimod vil der være betydelige administrative fordele forbundet med en ophævelse af licensfinansiering.

Jeg tror også, at det ville være muligt at kombinere skattefinansieringen med bevaring af Danmarks radios uafhængige stilling. Debatten i dag vil vise, om holdningen i andre partier er skiftet til det positive, således at den anden forudsætning er opfyldt, at den brede enighed er til stede.

Men jeg kan klart sige, at det ligger helt uden for regeringens tankegang, at en skattefinansiering skulle indføres som en forbedring til overgang til privat finansiering. Om dette gælder, hvad jeg sagde om det forslag, der er fremsat af hr. Lembourn m. fl., kun så meget mere, som hr. Pouls-gaards forslag vil kunne føre til, at vi kun får ét radio- og fjernsynsselskab, nemlig et privat. Privat finansiering af en programvirksomhed, hvilke kontrolbestemmelser man så end kan udtænke, vil bringe radio- og fjernsynsvirksomheden ind under de kommercielle love om udbud og efterspørgsel, og det må alvorligt befrygtes, at efterspørgslen af kunst og kvalitet, af kritik, provokation og nytænkning under kommercielle vilkår ikke ville kunne motivere det rige og alfidige udbud af den slags programmer, som vi har brug for til en fri debat og meningsdannelse og til en videreudvikling af vort samfund.

Det er da klart, at vi af og til kan være utilfredse med programmerne, og de kunne givetvis blive meget bedre, hvis der var flere penge og flere talenter, men der er ingen som helst grund til at skabe en ordening,

hvorefter det efter min mening kun kan blive dårligere.

Regeringen kan derfor ikke anbefale dette forslag til folketingsbeslutning, da det hviler på forudsætninger, som ikke kan tiltrædes. Skulle debatten vise, at der kan skabes bred enighed om overgang til skattefinansiering med bibeholdelse af Danmarks radios status som selvstændig institution som en principiel forudsætning, så stiller sagen sig naturligvis anderledes.

Uanset de forskellige meninger, der hersker her i salen om de to forslag til folketingsbeslutning, må vi vist alle erkende, at de omhandler væsentlige og aktuelle emner inden for et vigtigt område, som er af betydelig interesse, og derfor har jeg en lyst til, at tingene skulle ansrues i lidt bredere perspektiv. Nok er den gældende radio- og fjernsynslov kun 2½ år gammel, og det er kun 1½ år siden, den trådte i kraft. Man kan måske sige, at den er så ny, at vi knap nok har vænnet os til den. Ikke desto mindre skal den revideres senest i folketingsåret 1977-78, og overvejelserne om, hvori revisionen skal bestå, skal derfor påbegyndes relativt snart. Revisionsbestemmelsen blev indsat for at give tid til en forsøgsvirksomhed med lokal radio- og fjernsynsvirksomhed via kabelanlæg, inden lovreglerne på dette område blev endeligt formuleret. Det er derfor givet, at dette spørgsmål må tages op, selv om det er synd at sige, at forsøgene indtil nu har været mange, men det kan komme.

Men andre spørgsmål vil nok rejse sig. Danmarks radios styreform er vel et permanent, aktuelt problem, og i den forbindelse er det måske et spørgsmål, om de amtslige programråd har fået den rigtige placering. Vi står måske over for noget nyt og spændende i det nordiske radio- og fjernsynssamarbejde. Disse og flere andre problemer sammen med de to, som vi i dag drøfter på grundlag af de fremsatte forslag til folketingsbeslutning, kunne jeg godt tænke mig at gøre til genstand for en redegørelse til dette høje ting om Danmarks radio. Det kunne også give os lejlighed til at se hele radio- og fjernsynsproblematikken i lidt større, kulturpolitisk sammenhæng.

Jeg ville tro, at jeg kunne fremkomme med en sådan redegørelse i januar måned, og at den sammen med debatten kunne

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

være værdifuld som en slags optakt til det forestående arbejde med lovrevisionen.

Der vil så være forløbet næsten to år, siden tinget sidst havde lejlighed til en principiel drøftelse af disse spørgsmål ved den forhandling, der fandt sted den 26. marts 1974, og som min forgænger lagde op til.

Uden i øvrigt at tage stilling til det af og til fremsatte ønske om regelmæssige debatter i folketinget om Danmarks radios virksomhed, så synes jeg nok, at en debat på dette tidspunkt med den givne baggrund kunne være en rimelig ting.

Ole Espersen (S):

Jeg vil gerne indledningsvis komme med et par principielle betragtninger om socialdemokratiets holdning til radio og fjernsyn.

Vi mener ikke, at man i noget lænd ud over de skandinaviske finder en så demokratisk styringsmetode som den, vi har i forhold til Danmarks radio. Vi mener heller ikke, at der nogetsteds findes en så god mulighed for konkurrence på kvalitet, hvad enten det drejer sig om underholdning, nyheder, oplysning eller andet, som vi har her i landet. Endelig tror jeg, at tinget vil være enig med mig i, at vi i intet land finder en så engageret og levende debat mellem dagspresse, offentlighed og radio og tv, som vi kender det her i Danmark.

Alt dette, hvad enten man nu er uenig i debatindlæggene eller ej, er væsentlige værdier, som vist ingen ansvarlig politiker ønsker at sætte på spil, hverken ud fra et øjeblikks irritation eller bedrøvelse over de nuværende vanskelige styringsforhold eller ud fra et ønske om øget kommerciel indflydelse. Det første: de øjeblikkelige vanskeligheder i radorådet, ville være at drage forhastede konklusioner af noget, som formentlig og forhåbentlig er et kort intervals problemer. Og det andet, den øgede kommercialisering, ville være udtryk for en ændring, som alligevel ikke lod sig opretholde i et samfund, som er på vej mod endnu mere demokratiske styringsformer inden for alle vitale områder.

Det er vores baggrund for en vurdering af de forslag, der i dag ligger på bordet.

Forslaget fra de 4 partier tilsigter det, der populært kaldes at bryde Danmarks radios

monopol, og dette er også fremhævet af ordføreren for forslagsstillerne i fremsættelses-talen.

Nu er det jo ikke helt rigtigt længere at tale om Danmarks radios monopol. I den nye lov, som kulturministeren nævnte, er der mulighed for, at der gives tilladelse til andre end Danmarks radio til at sende radio og tv ved hjælp af kabelanlæg, men vi har også set, som ministeren nævnte det, hvor vanskeligt det er at sætte sådanne forsøg i gang under hensyn til de store omkostninger og andre problemer.

Men bortset herfra, så er det socialdemokratiets opfattelse, at det, man kan kalde et teknisk monopol, i hvert fald når det drejer sig om æterspredning, og det, der kan kaldes et økonomisk monopol, det er i realiteten ikke et monopol derudover. Det er netop ikke et monopol i den forstand, hvori ordføreren for forslagsstillerne, hr. Lembourn, opfatter det. Ordføreren sammenligner tv's og radioens monopol med vore andre kommunikationsformer og fremhæver, at ingen ville finde det naturligt, om der kun var én institution, som kunne udgive aviser, tidsskrifter, bøger osv., men netop når man anlægger en kulturel betragtning, så er det efter vores opfattelse ikke særligt dækkende at tale om Danmarks radio som et monopol. Udsendelserne viser jo med al ønskelig tydelighed, at der er tale om en højst alsidig virksomhed, som rammer de forskellige ønsker, de forskellige former for kulturel og politisk smag, der findes her i landet. Det er netop det, der ligger i alsidighedsforpligtelsen. Ingen vil med rette kunne hævde, at der er tale om en monopoliseret opfattelse af den ene eller den anden karakter, og det er vel netop dette, der skulle være udtryk for og afgørende for, om der forelå et kulturelt monopol.

Det er vores opfattelse i socialdemokratiet, at denne kulturelle og politiske alsidighed, som gør, at vi ikke vil kalde det et monopol, søges tilgodeset i videst muligt omfang af Danmarks radio, og at vi næppe kunne opnå yderligere i denne henseende ved opsplitning af virksomheden som foreslået her.

Men vi ønsker heller ikke at opretholde et teknisk monopol blot for monopolets egen skyld. Før vi overvejer et brud på dette

[Ola Espersen.]

monopol, må vi imidlertid nøje forestille os følgerne heraf set i relation til den øjeblikkelige situation i landet.

Når jeg taler om den øjeblikkelige situation, så tænker jeg på den kamp om at komme til i æteren, komme til at præge udsendelserne, som eksisterer, den kamp, der finder sted såvel fra politisk side som fra kommerciel side. Den har sine udslag i oprettelsen af flere og flere lytterforeninger og disses krav om at komme til orde, og den har naturligvis også sit udslag i forskellige ønsker om en ændret opbygning for at muliggøre reklamer i Danmarks radio eller en anden institution. Der er tanker om eller der er oprettet Arbejdsgiveres Lytterforening og Aktiv Lytterforening, der er tale om en ny lytterforening, der hedder Socialistisk Lytterforening. Det viser alt sammen, hvilke tilstande vi kunne komme i, hvis vi ikke meget nøje overvejer fordelene ved at bevare det nuværende system.

Hvis vi først bryder samfundets eneret, så vil der komme berettigede krav fra mange, mange forskellige private selskaber og fra mange organisationer om at komme til. Vi ville kunne ende i hollandske tilstande, hvor man på en måde har atomiseret sendetiden; man har delt den ud til en lang række organisationer — til gavn for ingen og slet ikke til gavn for kvaliteten.

Jeg skal være den første til at erkende, at der for tiden er vanskeligheder omkring styringen af Danmarks radio, uden at jeg dog mener, at dette har haft afgørende indflydelse på programmernes kvalitet. Men vi må gøre os klart, at også efter forslagsstillernes forslag skal der en kontrol til, en kontrol med alsidigheden, og det vil sige, at en eller anden form for radioråd, det undgår vi ikke, en eller anden form for offentlig styring undgår vi ikke. Om denne bliver god eller dårlig, afhænger ikke så meget af ordningens detaljerede indretning som af dem, der deltager i styringen.

Omkostningerne ved nye sendere er store. De er lige beregnet til 225 mill. kr. Hertil kommer studie osv. Vi kan roligt sige 1 mia kr. Det er næppe det, der er brug for lige i disse tider. Det bliver naturligvis — det kan ikke undgås — dyrere at høre radio og tv, og i samme omfang det bliver dyrere, i samme omfang mister dette det mest demokratiske

kulturgode, vi har, sin værdi, fordi det simpelt hen bliver vanskeligere for en række borgere at høre det, at have tv, at betale licensen osv.

Nu kunne man hævde, at der ikke blev tale om en fordyrelse. Man kunne tænke sig en eller anden form for reklame, og det er vel det, der alene er tilbage, hvis man skal have flere sendestationer. Men det danske reklamemarked er alt for lille til at bære mere end højst 20-30 pct. af, hvad en ordentlig ny organisation med henblik på radio og tv ville koste, så vi ville ikke undgå en licensordning alligevel.

Så kunne man selvfølgelig tænke sig, at man blot brugte flere penge på reklamer fra reklamebranchens, fra erhvervslivets side, men dette er næppe til at forestille sig, og i øvrigt ville det jo kun betyde højere priser på forbrugergoderne. Vi kan derfor ikke se, at dette skulle være en rimelig udgang. Vi ville under alle omstændigheder få en fordyrelse for forbrugerne og gøre dette gode mindre demokratisk.

Hermed har jeg sådan set også taget stilling til fremskridtspartiets forslag, for det er jo i sidste ende baseret på, at vi skal have reklamefinansiering. Det siges oven i købet, at denne finansiering skal være 100 pct., alt skal betales af reklamer. Når man ved, at Danmarks radios budget i dag ligger på 670 mill. kr., og når man ved, at det samlede budget for reklamer her i landet — alle de penge, der bruges på reklamer i dagblade, magasiner, fagblade osv. — andrager 1,1 mia kr., så er det, man altså siger fra fremskridtspartiets side, at ca. halvdelen af denne ene milliard kroner fremover skal bruges af tv og radio, hvis der skal være en 100 pct.s reklamedækning af en kvalificeret form for radio- og fjernsynsorganisation. Det er klart, at det er en helt urealistisk tanke. Det svarer som så mange andre økonomiske beregninger og forudsætninger godt til fremskridtspartiets tidligere politik og tidligere bemærkninger til lovforslag, men det svarer ikke under nogen omstændighed til realiteterne.

Derfor er det socialdemokratiets standpunkt, at vi er negative over for de fire partiers forslag, og at vi ganske klart må afvise det forslag, der er kommet fra fremskridtspartiets side, som i sidste ende er et forslag om, at Danmarks radio overgår til reklame-

[Ole Espersen.]

finansiering — oven i købet på et grundlag, som altså ikke er realistisk.

Nathalie Lind (V):

Bag forslag nr. XIII, der jo handler om vilkårene for radio- og tv-spredning, står fire partier. Et af disse partier, fremskridtspartiet, har yderligere fremsat et forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af fjernsyns- og radiolicenssystemet, der kort går ud på, at licensbetalingssystemet ophæves pr. april 1977. Men forslaget indeholder i bemærkningerne nogle meget interessante udtalelser, hvorefter al radio- og tv-virk-somhed, som det før har været sagt herop- pefra, fremtidig skal være 100 pct. reklame- finansieret. Det ville interessere mig at høre, om der virkelig er tilslutning hertil i de andre partier, der er medforlagsstillere til forslag nr. XIII. Går f. eks. kristeligt folke- parti ind for en sådan tanke? Hvis der ikke er enighed mellem forlagsstillerne om vil- kårene for at bryde monopolet, er forslaget i sig selv jo ikke særlig meget bevendt.

Venstre ønsker Danmarks radios monopol brudt. Vi finder det ikke acceptabelt, at der kun er ét dansk program. Vi mener, at det for demokratiet er af livsvigtig betydning, med den indflydelse, radio og tv har på meningsdannelsen, at der da findes to, f. eks. to selvstændige redaktioner for ny- hedsformidling. Men forslag nr. XIII angri- ber problemet bagfra. Man ønsker monopo- let brudt, men siger ikke, hvordan det skal ske, siger heller ikke, hvilke ønsker eller krav man har til et nyt tv.

Når det for os er afgørende, at vi får to programmer, er det vores begrundelse, at det monopol, vi har i dag, giver Danmarks radio og tv en kunstig autoritet, en alt for stærk indflydelse på meningsdannelsen her i landet. Et alternativt tv må efter vores mening i væsentlig grad bygges om op dansk producerede programmer. Det vil give en større ytringsfrihed, en bedre inspi- ration, når nyheder, kommentarer og kultu- relle udsendelser om danskere, produceret af danskere og set med danske øjne foreligger i mere end én udgave. Og her er vi nok uenige med socialdemokratiet, for dér vil man — sådan forstod jeg ministeren, og jeg kunne i hvert fald høre det på ordføreren — fore- trække, at en eventuel kanal 2, hvis man gik

med til det, skulle være under Danmarks radios ledelse. Socialdemokratiet vil antage- lig — sådan må jeg forstå det, især ordføre- rens ord — ikke være med til i realiteten at bryde monopolet.

Man må åbenbart finde, at alsidigheds- kravet er tilstrækkelig godt varetaget i Danmarks radio i dag, at ytrings- og infor- mationsfriheden har tilstrækkelig gode kår. Det mener vi ikke. Vi mener, at en anden tv-kanal må have en selvstændig le- delse, en selvstændig økonomi, og at der må findes et styrende organ, der har et selv- stændigt ansvar over for folketingset. Kun derved vil man kunne skabe den fornødne inspirerende konkurrence, kun derved kan vi give befolkningen den bredere vurdering, den bredere belysning af de kulturelle og aktuelle begivenheder, som man må stille krav om.

Hvis der her i folketinget — og jeg opfor- drer til det — kunne opnås enighed om, at det er en anden landsdækkende radio- og tv- kanals første opgave at basere sin produk- tion på et dansk tv-program, og hvis man var enig om, at der skulle være en sådan anden landsdækkende radio- og tv-kanal, skulle det ikke være nødvendigt at gå ind i nogen længere diskussion om, hvorvidt vi skal have reklame i radio og tv. Det ligger snublende nær at sige, at en ny kanal blot kan finansieres ved reklame, men mon for- slagsstillerne tror, det er gør ligt i Danmark i dag? Hvis vi ønsker, hvad der er vores ud- gangspunkt, dansk producerede udsendel- ser, må vi indstille os på, at det koster pen- ge. Skal det finansieres alene med reklame- indtægter, vil det vel betyde, at man stort set må bruge hele det beløb, der anvendes til reklamer i dagspressen, distriktspressen, ugeblade osv. Spørgsmålet er vel endda, hvis man skal stille de krav, vi i hvert fald stiller med hensyn til alsidighed og dansk produktion etc., om en sådan reklamefinan- sieret anden kanal overhovedet ville kunne bære sig.

Jeg skal vende mig til de to forslag og komme med nogle enkelte bemærkninger til dem. Efter forslag nr. XIII skal private sel- skaber under nærmere fastsatte betingelser kunne få koncession på radio- og tv-spre- ning. Betingelserne er bl. a. et klart krav til alsidighed såvel politisk som kulturelt. Men der står ikke et ord om, hvilken form for

[Nathalie Lind.]

stof disse stationer skal sende; ikke med et ord er det antydnet, at det netop skal være et konkurrerende dansk program, man skulle nå frem til.

Min anden indvending er denne, at man forlanger blot, at stationen eller kanalen skal have en sådan senderkapacitet, at der mindst skal være 50 pct. af samtlige danske radio- eller fjernsynsmodtagere, der skal kunne modtage radio og tv herfra. Også her er vi helt uenige. Vi mener, at en alternativ radio og tv skal være landsdækkende. Allerede af disse grunde kan vi ikke acceptere den udformning, forslag nr. XIII har fået. I øvrigt ville det også her undre mig, hvis alle forslagsstillerne kunne acceptere dette — jeg tænker f. eks. på centrum-demokraterne og på kristeligt folkeparti igen — hvis de gjorde sig problematikken fuldstændig klar. Ville de alle være med til at give mulighed for radio- og tv-udsendelser, der f. eks. alene dækkede København og Sjællandsområdet, og udsendelser, hvor det i høj grad ville blive de store multinationale firmaer, der kom til at dominere?

Vi må heller ikke glemme, at reklamer i radio og tv vil have en række uheldige sidevirkninger for dagspressen; hvis så at sige al reklameindtægt, som jeg nævnede, forsvandt, ville det betyde en ekstra fremskyn-delse af bladdøden. For erhvervslivet ville det også have en række uheldige følger. Inden for industrien ville det være de store udenlandske selskaber, der ville blive dominerende, og de mindre erhvervsvirksomheder ville blive udsat for ekstra konkurrence fra indkøbskæder eller multinationale selskaber. Nærhedsbutikken ville afgå hurtigere ved døden end ellers, og det er direkte i modstrid med vores politik. Vi er også utilfreds med, at forslagsstillerne åbenbart fuldstændig overser den ublide skæbne, der hermed er tiltænkt en lang række medborgere inden for butikshandelen for eksempel.

Jeg vil dog føje til, at med disse bemærkninger er der ikke for altid og under enhver form sagt nej til reklame. Hvis erhvervslivet en dag kunne ønske at anvende radio og tv som en effektiv form for markedsføring, så ville vi også vurdere et sådant ønske, men vi måtte sikre os, at alle danske producenter fik mulighed for at være med, og at det ikke blev de store multinationale selskaber, der

dominerede. Den betingelse kan kun opfyldes, dette kan kun klares, hvis vi er enige om selv at afholde grundudgifterne til tv-spredningen.

Fra venstres side ønsker vi ikke at gå på akkord med hensyn til disse for os fundamentale idealer og målsætninger. Hverken udsendelser gennem satellitter eller reklamer hjælper os til at nå det, der er vores mål: 2 danske programmer med den sunde konkurrence, det vil betyde i æteren.

Heroverfor rejses spørgsmålet — det gjorde socialdemokratiets ordfører også — vil det ikke koste betydelige midler, hvis der skal oprettes en alternativ radio- og tv-kanal? Jo, det er indrømmet; vi kender tallet, det vil koste penge. Men var det så udelukket, hvis man tillægger det den betydning, som vi i hvert fald gør, at få brudt monopollet, at Danmarks radio i de kommende år tog anlægsudgifterne hertil med ind i sin budgettering? Udgifterne til driften vil også betyde en stigning. Det er klart, det må vurderes, hvor meget det skulle være, men hvis man eksempelvis tænkte sig, at de gik op fra omkring 600 mill. kr. til 800 mill. kr., så ville det betyde, når man delte udgifterne ud på licensen, at licensen pr. næse pr. dag ville stige fra 1 kr. 96 øre til 2 kr. 50 øre. Det er vist ikke så rystende som det, socialdemokratiets ordfører nævnte.

Må jeg med hensyn til forslag nr. XVII vedrørende ophævelse af fjernsyns- og radiolicenssystemet sige, at det drejer sig om spørgsmålet opkrævning over licens kontra opkrævning over skatten, og jeg må sige til ministeren, at vi har ikke ændret opfattelse her. Hvis man ønsker at sikre Danmarks radio, sikre et medium som Danmarks radio og tv størst mulig uafhængighed, sker det ved at fastholde den opkrævningsform, vi kender i dag, nemlig betaling gennem radiolicensen. Vi har jo det bedste eksempel på, hvordan det ellers vil gå, nemlig gennem forslag nr. XVII, for efter dette ønsker fremskridtspartiet jo allerede fra 1977-78 en aftrappingsordning af licensen, altså en direkte politisk styring.

Hvis man med opkrævning over skatterne alene tænker på, at det er opkrævning over skattebilletten, ja, så er der ikke nogen administrativ besparelse i dette.

Vi ønsker det nuværende system fastholdt. Vi mener, at skal licensens størrelse

[Nathalie Lind.]

— også ændringer i nedadgående retning — fastsættes af folketinget, ryger Danmarks radios uafhængighed, og det var jo netop et af formålene med den nye radiolov at sikre uafhængigheden.

Jeg skal slutte med at sige, at vi fra venstres side er åbne over for at forhandle dette spørgsmål, men vi har altså disse principielle synspunkter, som vi ikke mener at kunne gå på akkord med. Den danske befolkning har i dag betydelige valgmuligheder med hensyn til forskellige tv-kanaler. 90 pct. af befolkningen kan vel tage enten vesttysk, østtysk eller svensk tv. Det er altså ikke mangel på underholdning, der er tale om. Man kunne jo også overveje, om det ikke var muligt, hvad jeg ville finde var en god idé, at få en videre udbredelse af f. eks. svensk tv for hele landet. Men det, som vi ønsker, nemlig at give befolkningen større valgmuligheder mellem dansk producerede, dansk vurderende, dansk kommenterende programmer, det får vi kun, hvis vi får brudt Danmarks radios monopol, og derfor ønsker vi snarest på de betingelser, jeg her har nævnt, at dette monopolbrud kan blive effektivt.

Bernhard Baunsgaard (R.V.):

Det er ved at udvikle sig til en almindelig debat om, hvorvidt vi skal have ét eller flere tv-net til at dække behovet i Danmark, og jeg vil gerne gøre nogle bemærkninger om dette principielle problem til indledning.

Jeg er enig med venstres ordfører, når der bliver sagt, at det ville være gavnligt med en konkurrence til Danmarks radio. Alle rede det spæde forsøg, der nu er gjort — hvis jeg ikke husker galt, er det vist 5 pct. af midlerne, der stilles til rådighed for Århusafdelingen til at producere selvstændige programmer — synes jeg har haft en heldig virkning på de samlede udsendelser fra Danmarks radio. Jeg hilser med glæde, hvis ministeren giver os anledning til at drøfte dette noget mere grundlæggende ved at komme med en redegørelse, som vi kan diskutere her. Jeg tror, det må være muligt at gå den vej ved at støtte Århus og lade det udvikle sig til et egentligt tv 2.

Jeg deler helt de betragtninger, som fru Nathalie Lind fremsatte om værdien ved at

se en dansk opfattelse af kunst, dramatik osv. og høre en dansk kommentar til nyhederne ikke mindst. Men de bør ikke blot kommenteres ét sted fra, nemlig København, men også fra et andet sted, og dér siger jeg, at allerede det spæde forsøg, man har gjort i Århus, har haft en gavnlig indvirkning, og det er klart, at ville man styrke det, ville det have en endnu gavnligere virkning.

Måtte jeg derefter sige om det forslag, som er fremsat i fællesskab af konservative, fremskridtspartiet, kristeligt folkeparti og centrum-demokraterne, at jeg tror ikke, det er et godt forslag. Man siger i fremsættelsestalen, at tv- og radiospredning må betragtes som et kommunikationsmiddel på linje med dagspresse, ugeblade, magasiner og bogudgivelser, og at det derfor må være noget unaturligt, at vi har et monopol.

Jeg vil gerne lige, for at der ikke skal være misforståelser, sige om det, at hvis vi opretter Århus som et tv 2, så vil det også være offentligt, og i den henseende vil det offentlige altså beholde sit monopol.

Men så snart vi tænker os, at private skulle gå ind på dette marked, så er der i hvert fald ét punkt, hvor sammenligningen halter, når vi taler om tv, og det er de nødvendige etableringsomkostninger. Da vi i 1970 fik betænkningen fra radiokommissionen, havde man beregnet, at etableringsomkostningerne for et egentligt landsdækkende tv 2 i 1968-69-kroner ville beløbe sig til mellem 400 og 500 mill. kr., og enhver ved, at så nærmer man sig milliarder, i hvert fald er omkostningen fordoblet i dag.

Man siger i bemærkningerne til forslag nr. XIII, at det private tv-selskab, man skal have, eller det nye tv-selskab, man skal have, skal mindst dække halvdelen af Danmark. Jeg vil gerne understrege så kraftigt, jeg kan, at man altså, skønt man i fremsættelsestalen fastholder alsidighedskravet, allerede forlader kravet om alsidighed i bemærkningerne til forslaget, for det kan jo ikke være alsidigt, når man siger, at det, der skal etableres på denne måde, er alene et tv for de store byer. Det vil jo netop blive for de store byer. Det bliver en sender, der virker for København og en del af Sjælland, og det bliver en sender, der virker for en del af Østjylland. Så opfylder man kravet om at

[Bernhard Baunsgaard.]

dække halvdelen af samtlige beboere i Danmark, men så har man rigtignok heller ikke fastholdt alsidigheden.

I betragtning af de muligheder, der er for reklamefinansiering — det skal jeg vende tilbage til, når jeg kommer til fremskridtspartiets forslag — vil jeg gerne sige, at jeg deler helt den skepsis, der allerede er kommet frem heroppefra. Det er ikke muligt at skabe privat økonomisk basis for et kvalitets-tv i Danmark. Allerede omkring 1970 kostede visse af de udsendelser, som Danmarks radio også i dag er gløde for — man kan henvise til, at man dér har præsteret en god indsats — at optage og udsende 20.000 kr. pr. minut, og det er naturligvis ikke blevet billigere i den tid, der er gået. Derfor må jeg tage afstand fra forslaget. Det er ikke alsidigt geografisk, det er ikke alsidigt med hensyn til kvaliteten, for det er en umulig opgave med den finansiering, man henviser til.

Forslaget om at lade Danmarks radio skattefinansiere, som fremskridtspartiet fremsætter her i dag, ja, det var et forslag, der i radiokommissionen blev støttet af den nuværende udenrigsminister, den nuværende økonomiminister og SF's repræsentant hr. Morten Lange. Dengang tog jeg afstand fra det. Jeg synes, det var et dårligt forslag, og det synes jeg stadig væk. Det kan ikke være rimeligt, at alt i dette land skal skattefinansieres, heller ikke i en overgangsperiode. Det må stadig væk være sådan, at folk må have lov til at vælge, om de vil have radio eller tv, eller om de ikke vil have nogen af delene. Man fratager dem den mulighed, også selv om det, som fremskridtspartiet siger, kun skal være i en overgangsperiode.

Jeg vil også gøre opmærksom på, at noget af det, der piner os herinde, jo er, at forbindelsen mellem et gode og betalingen for det i så mange tilfælde er glippet. Det findes stadig væk inden for tv- og radioudsendelser, og jeg tror ikke, vi skal klippe den forbindelse over. Det vil være vanskeligt for folk at forstå, at de, hvis man fulgte fremskridtspartiet i hvert fald i nogle år skulle betale skattepenge til dette.

Til ministerens betragtning om, at han principielt er tilhænger ligesom udenrigsministeren og økonomiministeren af en skatte-

finansiering, vil jeg gerne sige, at jeg forstår slet ikke den tale i en tid, hvor vi mangler at opkræve sådan noget som 15.000 mill. kr.; i en tid, hvor vi skal spare på børnehaver, daginstitutioner og jeg ved ikke hvad, så kommer ministeren og siger, at han vil da gerne overveje, hvis der ellers er interesse for det her, at lade dette skattefinansiere.

Jeg må sige, at hvis ministeren alvorligt går ind i dette spørgsmål om at lade noget betale af skatterne, så var der al mulig grund til for ministeren at tage forholdet til kortbølgeradioudsendelserne op. Allerede i radiokommissionen fastslog man, at radioudsendelserne ikke kunne høres af dem, de var bestemt for. Det var umuligt dengang, og man forudså, at det blev værre. Det var umuligt dengang for danske skibe regelmæssigt at opfange kortbølgeudsendingerne. Stationerne skulle være dobbelt så mange, og de skulle være 10 gange så stærke som dem, der eksisterede. Dengang ville det koste 20-25 mill. kr. at lade staten ordne dette forhold og et par millioner kroner i drift om året. Jeg foreslår ministeren, at han koncentrerer sig om at tage denne opgave op. Det ville være en naturlig statsopgave.

Om reklamen skal jeg kun understrege, at der er ikke penge til det. Hvis vi havde haft 2 tv'er i 1968, ville de have kostet ca. 500 mill. kr i årlige driftsudgifter i hvert fald, sandsynligvis mere. Danske reklamepenge dengang beløb sig til et sted over 700 mill. kr. Det vil sige, at man ville belaglægge praktisk talt samtlige danske reklamepenge, hvis man skulle have ordentlige kvalitetsudsendelser. Det vil sige, at man drejer halsen om på dagspressen, skønt man ellers så pænt taler om den.

Poul Dam (SF):

De to foreliggende forslag er naturligvis fremsat, fordi man gerne vil have lov at snakke om radioen og tv i almindelighed, ikke fordi man har ment noget særligt med det konkrete indhold i forslagene.

Det første af dem, nr. XIII, er største fællesnævner for de fire partier, som har fremsat det, og denne største fællesnævner er jo ikke ret stor. Den drejer sig i det væsentlige om, at der skal laves et andet radio-tv-system ved siden af det, som Danmarks radio i øjeblikket har eneret på.

Det er interessant, at man her henviser

[Poul Dam.]

til, at det jo ville være urimeligt, hvis der kun var ét foretagende, der udgav bøger osv. Det er naturligvis rigtigt, men hvordan er forholdene rent faktisk? Vi har kun én forfatterforening, som har et smukt monopol på en række af de ting, som har at gøre med forfatternes forhold. Vi har kun ét virkelig stort og betydende forlag; de andre lever i skyggen af det, af de smuler, som kan falde fra dette udmærkede forlags bord. Vi har kun én folkekirke, men jeg regner med, at vi får et grundlovsforslag om, at vi skal have lejlighed til at oprette en konkurrerende folkekirke. Vi har kun én folkeskole, men jeg går ud fra, at undervisningsministeren, som er modtagelig for enhver ny tanke, også gerne vil foreslå en konkurrerende folkeskole. Sådan kunne man blive ved. Der er nu engang i et samfund af vores størrelse en række institutioner af en sådan betydning for samfundet, at det er helt rimeligt, at der er én og kun én institution.

Der har været talt meget af de tidligere ordførere om økonomien i denne sag, det behøver jeg ikke at gentage.

Jeg kunne derimod have lyst til at sige noget andet, nemlig om hensynet til demokratiet. Jeg bemærker, at man i forslag nr. XIII i bemærkningerne skriver, at der skal være et klart krav til alsidighed. Det ved vi jo er en af forslagsstillernes yndlingsudtryk. Hr. Erhard Jakobsen taler meget om alsidighed, navnlig når han får fornemmelsen af, at der er en bestemt side, han savner. Nogle af os mener, at denne alsidighed er på vej til at blive til nulsidighed, fordi intet, der overhovedet har et standpunkt, kan få lov at komme frem. Men det er karakteristisk, at dette alsidighedskrav, som jo stammer fra den eksisterende radiolov, i radioloven er ledsaget af et andet udtryk, et andet krav, nemlig kravet til ytringsfrihed, og dette krav er naturligvis ikke optaget i dette forslag. For det er helt indlysende, at det konkurrerende selskab, man tænker sig, ikke er et ytringsfrihedens organ, men er et specialorgan, som formentlig skulle kunne fremme ytringsfriheden ved at repræsentere en ganske bestemt holdning, hvor ytringsfriheden ingen plads havde.

Hvis man ser på, hvordan det er i andre lande, hvor man har sådanne koncessionerede selskaber, så er det påfaldende, at man

her regner med, at en forsøgsperiode kan vare 10 år. Nu ved man, hvor meget 10 år er. 10 år, det var fra 1933 til 1943 — for at tage et helt tilfældigt tidsrum i historien.

I Japan, hvor man har en række koncessionerede fjernsynsselskaber, hvis produkter jeg med glæde har set — idet jeg nemlig ikke kan japansk — er koncessionssystemet sådan, at man hvert år bliver kontrolleret; hvert år undersøger myndighederne, om man opfylder koncessionsbetingelserne. Det er der da en vis rimelighed i. Det er et samfund, som altså føler et ansvar, og som holder den ting i orden. Men her vil man give los i 10 år. Det giver én meget at tænke på, men ikke så meget at tænke på, at der kan være grund til at tage sig af dette forslag.

Det, der er brug for for at fremme ytringsfriheden, for at fremme mangfoldigheden i udbuddet, det er, at vi kommer i gang med de forsøg med lokalradio og tv-spredning, som er bebudet i radioloven, og som jeg tror på en helt anden måde vil give også almindelige mennesker — ikke alene store organisationer, store dagblade, folk med store kapitalinteresser — mulighed for at komme til orde. Det er ytringsfriheden for de mange, vi skal sikre, først og fremmest gennem alle disse lokalstationer, som jeg tror vi får med tiden. Ytringsfriheden for de mange, det er åbenbart ikke det, forslagsstillerne har tænkt sig.

De herrer Poulsgaard og Voigt har fremsat et forslag om at ophæve fjernsyns- og radiolicenssystemet. Det er jo i virkeligheden ikke det, det handler om. Det handler om at føre Danmarks radio ind på finansloven på en sådan måde, at man kan skære af den hvert år i slagtetiden, at man kan skære bevillingen ned med det formål til sidst at afskaffe Danmarks radio. Det er ikke de tanker, vi andre har haft, når vi talte om en skattefinansiering af Danmarks radio. Jeg vil gerne sige, at når vi tidligere er gået ind for denne skattefinansiering, så var det under en anden situation, en situation med et væsentlig mindre skatetryk, end vi har i øjeblikket; vi tror ikke, der er grund til at lægge mere over på de offentlige udgifter. For det andet havde vi på det tidspunkt en tillid til en demokratisk styrelse af Danmarks radio og af alle kulturelle institutioner.

Vi ved, at Danmarks radios styrelse stadig

[Poul Dam.]

formelt er demokratisk. Det håber vi at den bliver ved med at være formelt, men jeg er bekymret over et demokrati, som giver andre kræfter ret til i demokratiets navn og med udnyttelse af alle demokratiets metoder at undergrave demokratiet. For at beskytte demokratiet må vi derfor sørge for at stå vagt om den nuværende radioordning, som giver os bedre udsendelser, end man har i de fleste andre lande.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Kristeligt folkeparti er medforslagsstiller til dette forslag til folketingsbeslutning om ændring af vilkårene for radio- og tv-spredning. Vi mener, det er nødvendigt, at Danmarks radios monopol på radio og tv brydes. At have monopol på så vigtige og meningsdannende medier som radio og tv medfører et meget stort ansvar og stiller store krav og forpligtelser til monopolets indehaver.

Kristeligt folkeparti mener ikke, at Danmarks radio har levet op til det ansvar, som er givet i monopollet. Radio og tv har stor indflydelse især på børn og unge og er med til at præge sprog, tankebaner og væremåde. Radio og tv skal være samfundskritisk, men ikke samfundsnedbrydende. Kritik er sundt, men den negative nedbrydning af det bestående er misbrug af en betroet opgave. Radio og tv burde gå foran, når det gælder at værne om f. eks. det danske sprog. Hvorfor skal det absolut ødelægges og trækkes ned i et plan, som vel kun de få, når det kommer til stykket, synes om? Hvad er formålet med at ødelægge og tilsvine vores sprog? Er det et led i den almindelige nedbrydning af respekt for værdier? Intet må være værdifuldt. Det må være en folkeopgave og dermed også en radio- og tv-opgave at værne om det danske sprog.

Hvad med tankebaner og væremåde? Får man ikke også på disse områder det indtryk, at opgaven ikke bare er at være kritisk, men direkte at befordre en modstand mod alt positivt? Er man ikke gået så langt i det kritiske, at der ikke er plads til det positive? Der er meget positivt i vort samfund, og der findes mange positive unge. Et andet spørgsmål er: hvorfor er der i et gammelt kristent land så få udsendelser med et kristent indhold? Man taler om alsidighed, men det bli-

ver let til ensidighed, måske fordi man har den opfattelse, at flertallet har den opfattelse, man selv har. En brydning af Danmarks radios monopol vil betyde konkurrence, det vil kunne give større alsidighed i udsendelserne, større kunstnerisk bredde og en højelse af standarden.

Så lige en kommentar til radiatorådets styrelse. Vi mener, radiatorådet skal have større kompetence og ikke indskrænkes til et mindretal, som vi måske senere skal tage stilling til.

Kristeligt folkeparti håber på et positivt udvalgsarbejde, hvor de nærmere betingelser for ændringerne af vilkårene for radio- og tv-spredning kan drøftes. Det her er jo ikke et færdigt forslag. Der er mange ting, der skal diskuteres, og der er mange ting, der er berørt i dag, f. eks. reklame og dagspressen, men vi må jo også i den forbindelse tænke på reklameblade og meget andet, der har ødelagt mange ting.

Forslaget om ophævelse af fjernsyns- og radiolicenssystemet kan vi ikke give tilsagn om at støtte.

Hanne Reintoft (DKP):

Det første forslag, forslag nr. XIII, er jo en af det konservative folkepartis gamle mærkesager og i øvrigt en mærkesag, som ude i befolkningen har vundet meget ringe forståelse. Jeg husker selv utallige valgkampe, hvor de konservative i Gladsaxe har stået med sådan et lille papfjernsyn og prøvet at agitere for, at det skulle indeholde en ny form for frihed og lighed, uden at folk har grupperet sig særlig om tanken.

Nu er det altså lykkedes at skaffe sig parlamentariske tilhængere af systemet, og tiden er vel også inde til at fiske i rørt vand, fordi en af medforslagsstillerne, hr. Erhard Jakobsen fra centrum-demokraterne, jo har skabt så meget uro og så meget sladder omkring Danmarks radio, at befolkningen med en vis ret spørger, hvad der egentlig foregår. Det er en meget enkel og gammeltkendt fremgangsmåde: først saboterer man demokratiet på enhver måde, og så indstiller man det til afskaffelse. Med beklagelse må det indrømmes, at taktikken er lykkedes før, men jeg tvivler meget på, om det lykkes denne gang.

Vores parti er selvfølgelig ikke tilfreds med ledelsen og administrationen af Dan-

[Hanne Reintoft.]

marks radio, endsiges med de arbejdsformer, radiatorådet bl. a. på grund af disse ting får. Jeg personlig er som mor og menneske heller ikke tilfreds med de udsendelser, vi får serveret. Men vi er meget tilfredse med en radioordning, der i sine principper bygger på demokrati og på befolkningens lige adgang til ytringsfriheden i disse medier, der er meget, meget vigtige for meningsdannelsen og oplysningen. En udvidelse af demokratiet, en forbedring af den eksisterende ytringsfrihed og en virkelig adgang for såvel arbejderbevægelse som andre folkelige bevægelser er, hvad vi ønsker. Det er også noget, der kan arbejdes med, og noget, der kan gennemføres, hvis ikke det saboteres.

Der findes triste erfaringer nok fra udlandet om disse private radio- og tv-sendere og deres storfinansierede, kulturnedbrydende og „kulturpolitiske“ linje, og jeg var meget glad for at høre, at partiet venstre dog erkendte, at det netop ville blive de multinationale selskaber, der ville komme til at præge hele meningsdannelsen i vores samfund.

Det er jo meget moderne også i korridorerne herinde at jamre over de politiske og moralske tilstande i befolkningen, men det er dog en gammel lære, at sådanne utilfredse og forvirrede og afpolitiserede holdninger netop skabes i en befolkning, hvorfra man fjerner det nødvendige kulturgrundlag, og som man ganske ensidigt overlader til spekulations- og reklamemeningspåvirkningen. Det er også ganske klart, at disse afpolitiserede holdninger kom, hvis man skulle følge fru Inger Stilling Pedersen og sende flere udsendelser f. eks. om kristendom, mens befolkningen for så vidt på mange måder afviser disse ting, og udsendelser om positivitet, der i hvert tilfælde for mennesker ramt af arbejdsløshed og dårlig trivsel i denne befolkning ikke har noget reelt indhold og faktisk bliver en forfejlet livsopfattelse, de ikke kan bruge til noget som helst.

Kommunister kender jo bedre end nogen andre ytringsfrihedens vilkår i vores land. Vi ved nøjagtig, hvad det vil sige, at den borgerlige presse, som den private finans og reklame støtter, næsten har pressemonopol, og vi ved også, hvilken kolossal organisation og sammenhold og offervilje der skal til, hvis man skal bryde dette faktiske monopol

på ytringsfriheden. Skal vi diskutere brydning af monopoler her, skal det være om det at bryde det monopol, at en ganske bestemt del af befolkningen, ikke mindst gennem presse- og forlagsvirksomhed, har det altafgørende monopol på meningsdannelsen, og at Danmarks radio, hvor skidt det end går for øjeblikket, er det eneste sted, hvor der er, og hvor der bør være et åndehul for det.

Det siger derfor sig selv, at vores politiske krav i forbindelse med lovgivningen om tv og radio er en yderligere demokratisering, men fortsat et mediesystem, der bygger på befolkningen og ikke på private pengeinteresser, hvorfor vi absolut må afvise det foreliggende forslag.

Så er der hr. Poulsgaards forslag. Må jeg først sige, at selv om man kunne få den strøtanke, at man ville se alvorligt på det, bliver man, når man læser argumentationen, f. eks. at en skattefinansiering ikke ville være mere urimelig, end at den forretningsmand, der dør af hjertestop som 47-årig, skal betale for, at andre kan mimre som 98-årige på plejehjem, låst fast mod yderligere diskussion, for det er en så asocial og sjofel menneskeholdning, at man ikke kan komme og ville diskutere den med mennesker, der prøver at have en menneskeligt ordentlig indstilling til tilværelsen. Der kunne tales for en skattefinansiering, men hvis vi overhovedet skal være med til at tale for det, bliver det i forbindelse med en skatteomlægning i retning af vores egen skattereform, hvor vi flytter byrderne over på bredere skuldre og ikke sådan — og det er vel egentlig det, hr. Poulsgaard ønsker med den nulpolitik, der føres i det parti — at netop arbejdsmand Petersen skal betale for, at nogle kan se fjernsyn gratis.

Wihjelm (VS):

De to konkrete forslag, der foreligger her, synes jeg i og for sig ikke giver anledning til den generelle debat, som nogle har taget lidt hul på, uden at den alligevel rigtig er blevet til noget.

Om de mere generelle ting vil jeg kun meget kort sige, at VS naturligvis ikke er lykkelig for den måde, Danmarks radio fungerer på. Vi finder, at Danmarks radio er og meget selvfølgelig må være fundamentalt systembevarende, og det uanset om det er statsmonopol, eller det havde været private

[Wihjelm.]

sendere. Det havde nok været utænkeligt andet, end at det i alt væsentligt fundamentalt måtte være en systembevarende institution. Det gælder både dens nyhedsudsendelser, dens underholdningsudsendelser, dens kulturelle udsendelser, herunder dens såkaldt videnskabelige, dens børne- og ungdomsudsendelser osv., mens de ting, der vækker furor hos nogle af forslagsstillerne her, er de ganske få afvigelser fra dette generelle mønster af en fundamentalt systembevarende funktion for Danmarks radio.

Mere vil jeg ikke sige om det generelle i denne omgang. Det er muligt, vi senere får lejlighed til en mere almindelig debat om institutionen og dens vilkår: der er jo lagt andre forslag på bordet, siden disse i dag blev sat på dagsordenen.

Om det af hr. Lembourn m. fl. fremsatte forslag, nr. XIII, vil jeg sige, at vi naturligvis er imod denne åbning af mulighederne for at lave privat og kommerciel radio- og tv-spredning.

Det andet problem kan vi tage op til en mere nuanceret diskussion, dette, om man skulle have konkurrerende systemer, hvoraf ingen var private eller kommercielle, men havde uafhængige ledelser. Det er ikke så enkelt, at jeg vil finde det rimeligt med få ord her at gå ind i debatten om det, men det er i hvert fald en fundamentalt anden diskussion end den, der er lagt op til med de fire partiers forslag om adgang til privat radio- og tv-spredning, som vi må afvise komplet.

Jeg vil føje én bemærkning til det, hr. Poul Dam fra SF sagde herom. Jeg tror nok, det var lidt for flot og lidt for smart, som det så tit er, at komme med disse sammenligninger med den ene folkekirke og den ene folkeskole. Jeg tror ikke, der skal megen fantasi til at forestille sig, hvad forslagsstillerne vil svare på det, nemlig at man har mulighederne for frikirkerne og for friskolerne, og det er lige præcis det samme, man ønsker sig inden for radio- og tv-spredningen. Det var for nemt, det var for lang en ende at give forslagsstillerne, og det er, hvad man roder sig ud i, når man i virkeligheden ikke har nogen ordentlig gennemtænkt og principel holdning til det, man taler om her.

Det andet forslag, nr. XVII af hr. Pouls-

gaard og hr. Voigt, vender vi os også imod. Vi ved da nok, at en radiolicens, med den spredning, som disse medier har i dag, stort set fungerer som en punktskat, og vi er i mange andre henseender modstandere af disse punktskatter, som jo er områder, hvor man uden hensyn til indkomstforhold, uden hensyn til disse spredninger, der er i folks øvrige økonomiske formåen, lægger skatter af lige stor styrke på alle mulige forskellige indkomstkategorier. Det er et dårligt princip, og selv om vi ikke har de store illusioner om den totale progression i vores indkomstbeskatning, ville det dog nok være rimelige-

Men med den hensigt, der er her, og med de tilstande, der råder, kan man ikke se bort fra, at det, det egentlig drejer sig om, selvfølgelig er, at det vil være lettere at lave en kraftig beskæring af Danmarks radios budgetter. Det har vi ikke noget umiddelbart ønske om trods den vurdering, jeg har fremsat af Danmarks radios virksomhed i almindelighed. Vi har ikke noget ønske om, at det skulle være så let for disse partier at lave en mere radikal beskæring af budgetterne for Danmarks radio end den, man allerede laver via de lofter, man lægger over licensstørrelserne.

Dertil kommer, at det jo er meget åbenbart og åbenlyst stillet op, hvad hensigten er med denne, er det en 5 års aftrapningsperiode, man har lavet, hvor det klart fremgår, at man lynhurtigt skal erstatte hele indtægtsområdet af reklamerfinansiering. Det er vi altså modstandere af.

Om de temmelig hårrejsende synspunkter, der er nævnt i bemærkningerne, og som fru Hanne Reintoft har været inde på, vil jeg kun sige dette, at forslagsstillerne og ordføreren for forslagsstillerne ganske vist har dækket sig ind — hvad fru Hanne Reintoft ikke havde set eller i hvert fald ikke gjorde opmærksom på — ved, at alle disse bemærkninger er citater, man har taget fra andre mennesker. Men hvis det skulle føre til noget som helst svar i retning af, at man derved har lagt en afstand, vil jeg da godt på forhånd sige, at den går ikke. Man har gjort disse synspunkter til sine. Jeg synes i og for sig også, det er værd at få noteret, hvor disse citater er taget fra, nemlig fra retsforbundets blad, og jo altså er meget i tråd med den politik, som retsforbundets

[Wilhelm.]

repræsentant lægger for dagen i sit virke i radiatorådet. Men de citater, der er hentet andre steder fra, og de synspunkter, der ligger i det, som nok er noget af det mest asociale, man har set i mange, mange år, har man fra forslagsstillernes side gjort til sine synspunkter. Vi afviser også det forslag.

Lembourn (KF):

De eneste lande i den vestlige verden og i det amerikanske område, som har et monopol på radiofoni, er Norge, Sverige og Danmark, Island og Grækenland; i Sverige dog med den særlige situation, at man har to kanaler. I samtlige andre lande har man reklamefinansierede kanaler og mange kanaler, og medmindre man vil påstå, at det danske tv er bedre end samtlige alle disse landes — og det går jeg ud fra at selv ikke medarbejderne ved Danmarks radio vil påstå — er det rimeligt, at man tager en generel debat om dette forhold, fordi vi jo altså står over for en situation, hvor langt den største del af verden har det system, som disse partier ønsker gennemført i Danmark.

Vore argumenter for at få en konkurrerende sender er for det første, at det ikke kan opfattes som demokratisk, at der er et monopol på nyhedsformidling og på udsendelser inden for de kunstneriske områder. Det må være mere demokratisk, at der er flere muligheder at gå til, og selv om jeg ikke plejer at være enig med venstresocialisterne, er jeg her enig i, at hr. Poul Dams bemærkninger ikke passer, for på de områder, han nævnte, er der netop mange muligheder.

For det andet har udviklingen i Danmarks radio ført til en overbureaukratisering, som er usund, og som man bl. a. ville kunne komme til livs gennem en konkurrence.

For det tredje er der ikke nogen tvivl om, at konkurrence stimulerer. På samtlige andre områder i Danmark, ikke mindst på erhvervslivets område, har vi en række offentlige institutioner, som skal bekæmpe monopoler. Der ønsker vi og mener at der skal være konkurrence, hvorfor i alverden skal det så ikke også gælde for nyhedsformidling og inden for de kunstneriske områder? En producer, der laver en udsendelse, må selvfølgelig have det ønske, at den ses af

flest muligt. Hvis han ved, at der sidder producere i et andet tv-selskab, som har det samme ønske, vil det selvfølgelig stimulere ham til at gøre det bedst mulige, så han får de flest mulige seere.

For det fjerde er det meget vigtigt for de mennesker, der arbejder med nyhedsformidlingen og inden for kunstområderne, at der er mere end én arbejdsgiver. Netop inden for radiofonien, som kræver en speciel teknik, en speciel viden, specielle forudsætninger, er det meget vanskeligt, hvis man kommer i uoverensstemmelse med de ledende inden for Danmarks radio, at gå andre steder hen; man kan i hvert fald ikke bruge den specialviden, man har inden for det radiofoniske. Derfor mener jeg, det må være naturligt for journalister og for kunstnere, som er de to grupper, der først og fremmest arbejder i Danmarks radio, at have et ønske om at få mere end én arbejdsgiver.

For det femte vil det gavne ytringsfriheden, at man får en uafhængig sender både for radio og tv. Vi bruger udtrykket alsidighed, og det er jo et smukt ord, men hvis man virkelig skal nå frem til en egentlig alsidighed, må man have, skal vi sige åndeligt råd til at have en holdning. Derfor må der være flere steder, hvor man kan give sine meninger til kende også ud fra en holdning. I virkeligheden er alsidighedskravet jo, hvor smukt det end er i ord, ikke til at leve op til, hvis man kun har én sender. Man forlanger faktisk objektivitet, men intet menneske er objektivt. Vi har alle en politisk holdning, vi har alle en smagsholdning inden for de kunstneriske områder, og man kan ikke forlange, at de mennesker, der arbejder inden for mediet, skal skære denne holdning ud af sig selv; det er en åndelig invalidering, som man ikke kan leve op til. Hvis man vil leve op til alsidighedskravet, hvad man bør gøre, kan det kun gøres ved, at man får mulighed for gennem forskellige sendere at kommentere ud fra forskellige holdninger.

Argumenterne imod konkurrencen er — og det har også været fremført her — at der næppe er noget folkeligt ønske bag en konkurrerende sender. Dette er ikke rigtigt. Der har været flere gallupundersøgelser, som viser, at et betydeligt flertal i den danske befolkning ønsker konkurrence i æteren.

Et andet argument, som ministeren især

[Lembourn.]

lagde vægt på, er, at det vil fremkalde den dårlige smag, at det vil sænke kvalitetsniveauet. Det er ikke bevist i de lande i Europa, hvor man har konkurrerende sendere, at dette er sket. Tværtimod gælder det for England, som jeg også har haft lejlighed til at følge selv, for nyhedsformidlingen og for underholdningsudsendelserne, at oprettelsen af ITV førte til en kvalitetsforbedring i BBC, som så smittede tilbage igen, således at kvaliteten som helhed steg. I virkeligheden er det jo en mærkelig tankegang, at hver gang man overlader til befolkningen at få indflydelse på, hvad der skal ske, medfører det automatisk et smagsfald. Ja men er det rigtigt? Min fornemmelse er ikke, at den danske befolkning ikke har smagsfornemmelse. Det, der er sket inden for teaterverdenen de sidste ti år med en fantastisk stigning i antallet af teatergængere, som er en meget lykkelig ting, viser gang på gang, at det netop er de bedste teaterforestillinger, der trækker det største publikum. Der er altså ikke nogen grund til at sparke til befolkningen og tro, at man er nødt til at ansætte nogle smagsekspertter, som skal afgøre, hvad der er godt og dårligt. Befolkningen kan udmærket godt selv finde ud af det, og jeg frygter ikke at overlade til befolkningen et valg af udsendelser.

Det tredje argument er, at det koster penge, og det er rigtigt: det gør det. Men dér kan man jo så sige: all right, jeg har den opfattelse, at kulturinvesteringer er vigtigere end adskillige af de mange andre investeringer, vi foretager i dette samfund. Vore kulturinvesteringer er latterligt små i forhold til statsbudgettet, og der bør efter min mening omprioriteres; der er andre investeringer, som godt kunne komme lavere ned i rækken, mod at der ofredes noget mere på kulturinvesteringerne.

Selve finansieringen. Dér har vi jo meget forskellige opfattelser, og enhver ved, at det konservative folkeparti mener, at reklamefinansieringen ville være vejen, men jeg er klar over, at det kan der ikke skabes noget politisk flertal for i folketinget, så det kan ikke gennemføres. Derfor er der ingen grund til at diskutere det mere, men det er altså vores principielle holdning.

Jeg vil gerne her sige, at det afgørende for os, når vi har været med til at fremsætte

dette forslag, er at få brudt monopollet, at få skabt en uafhængig sender, og så må vi finde os i, at vi ikke kan få det fuldkommen, som vi vil have det. Så må vi give afkald på andre krav, bl.a. reklamefinansieringen, hvis det bliver nødvendigt at gøre det. Det afgørende er at få åbnet muligheden for en konkurrerende sender.

Til venstre vil jeg gerne sige følgende: venstre har jo udsendt et udmærket lille skrift om liberal kulturpolitik, hvori der står, at det vil være omsonst at tale om en egentlig liberal kulturpolitik, så længe Danmarks radios virksomhed er monopoliseret, og at det er en afgørende forudsætning for at gennemføre en liberal politik på det kulturpolitiske område, at monopollet bliver brudt, fordi målet må være at give befolkningen et udbud med valgmuligheder.

Man tilføjer, at der er 3 betingelser: 1) at et alternativt selskab må have en selvstændig ledelse. Heri er jeg ganske enig, og jeg går ud fra, at det er også de øvrige i de fire partier, der har fremsat forslaget. 2) Det skal være uden for Danmarks radios indflydelse. Heri er jeg ganske enig. 3) Økonomien må baseres på licensindtægter. Dette har jeg omtalt, det ved jeg er venstres standpunkt, og jeg ved, at venstre ikke vil være med til reklamefinansiering, men all right, lad os tale om det, det skal ikke være det, som standser os.

Endelig har jeg set, at fru Nathalie Lind har talt om, at der bør være en politisk ledelse. Også det kan vi jo snakke om. Jeg forestiller mig, at det er folketinget, der giver en koncession, fastsætter kvalitetskravene, og at folketinget til enhver tid kan trække denne koncession tilbage, hvis det pågældende selskab, hvordan det nu end bliver indrettet, ikke lever op til det krav, man stiller i folketinget, og dermed har vi jo fået en politisk indflydelse, hvis vi ønsker den. Jeg personlig forestiller mig, at det ville være spændende at have et radioråd, hvori pressen, kulturorganisationerne, oplysningsforbundene, universiteterne og kulturfolk, som er interesseret i radiofoni, var repræsenteret. Altså, hovedsagen er, at vi må skaffe os en uafhængig radio- og tv-sender, og jeg kan ikke se, at der er langt fra mit synspunkt til venstres; der er måske så kort, at vi kan blive enige om det, og dermed er der et flertal i folketinget for det.

[Lombourn.]

Til ministeren vil jeg gerne sige, at jeg takker for tilsagnet om en redegørelsesdebatt, det tror jeg vil være glimrende at få.

Med hensyn til hr. Poulsgaards forslag må jeg sige, at det konservative folkeparti er ikke tilhænger af at afskaffe licenssystemet og gå over til skattefinansiering. For det første lider mange af de gratis goder, man yder folk, af den mangel, at der ingen pris er på dem og man derfor ikke kan vurdere deres værdi, og for det andet er der mennesker, som ikke ønsker at have radio og fjernsyn, og derfor finder vi det ikke rimeligt at skattefinansiere. Dette forslag kan vi altså ikke tilslutte os.

Svend Andersen (Rosk.a.) (FP):

Kulturministeren var bl. a. inde på, at gennemførelsen af forslag nr. XIII ville indebære et overbud af underlødighed. Det er vel sådan set typisk for hele den socialdemokratiske indstilling, at det er akademikerne, det er socialdemokratiet osv., der skal bestemme, hvad der er godt for folket at se; folket må sandelig ikke få det, folket gerne vil have. Jeg vil gerne sige: det er vi modstandere af. Vi mener, folket selv skal have lov til at bestemme, hvad det er, de vil se, og det får de kun mulighed for, når vi får et alternativt tv.

Ministeren lovpriste også den alsidighed, som i øjeblikket findes i Danmarks radio. Jeg må desværre skuffe ministeren med, at jeg er meget uenig med ministeren. Vi ser hver eneste uge adskillige programmer med venstreorienteret tilsnit. Har vi nogen sinde set et program, der f. eks. lovpriste et indkomstskattefrit samfund? Det har vi aldrig set. Der er simpelt hen ikke tale om alsidighed, og det kan man sådan set også forstå, når man hører fru Hanne Reintoft lovprise den frie adgang, der er i Danmarks tv og radio i øjeblikket. Jeg forstår godt, at fru Hanne Reintoft er tilfreds med det nuværende system. Det ville jeg såmænd også være, hvis jeg havde fru Hanne Reintofts politiske opfattelse.

Hr. Poul Dam kommer frem til, at han ønsker at styrke demokratiet, og det vil han gøre ved, at den folkevalgte forsamling, dvs. folketinget, ikke skal have nogen indflydelse på, hvad der foregår i Danmarks radio. Vi må ikke få dette her bragt ind under finans-

loven, sagde hr. Poul Dam. Jeg må ærlig talt sige, at jeg forstår ikke, hvordan man styrker demokratiet ved at holde noget uden for de demokratisk valgte forsamlinger.

Så har flere ordførere været inde på, at det danske reklamemarked er alt for lille, man har endda oven i købet dristet sig til at nævne nogle tal, og så vidt jeg kunne høre mig frem til det, var det nogle ret forældede tal, man kom frem med. Det var den ene ting. Herudover kan vi også konstatere, at i lande, der er langt mindre end Danmark, har man reklame-tv, sågar i Finland har man reklame-tv.

Så sagde fru Nathalie Lind, at de små virksomheder ville blive slagtet, og at dette var i strid med venstres opfattelse af nærdemokrati m. v. Der må jeg igen sige til fru Nathalie Lind, at hun har faktisk misforstået dette, hun har tilsyneladende ikke ret megen indsigt i reklamebranchen. Det, det drejer sig om, er et landsdækkende annoncemedium, og et sådan annoncemedium vil blive alt, alt for dyrt for små virksomheder at være med til. Derfor vil der kun blive tale om mærkevarerannoncer, dvs. dem, der i øjeblikket annoncerer i de meget store københavnerblade plus i ugebladene. Der bliver ikke på nogen måde tale om, at den lille virksomhed får problemer i den anledning, for den annoncerer i øjeblikket ikke i ugebladene eller i de store københavnerblade. Dertil er der for stor en spredning, og det vil sige en for stor spildprocent i forhold til dens kundemuligheder. Derfor er det igen en fejlopfattelse.

De ordførere, som sagde, at markedet var for lille, har også opereret med nogle tal for, hvad det koster at drive et tv, tal, som er helt astronomiske. Man er ligesom gået ud fra Danmarks radio, denne store kolos derude, og så har man sagt: sådan bliver et tv 2 nok også nødt til at være. Men det er bare ikke rigtigt. Vi kan jo se i udlandet, hvordan man kan producere og sende tv langt, langt billigere, end man gør i Danmark. Efter vore beregninger vil det være således, at man vil kunne komme op på en rimelig sendetid, dvs. en halv snes timer om dagen hver dag hele ugen igennem, for omkring 80-100 mill. kr. i driftsudgifter. Det er helt andre tal end dem, man har kørt frem med, og det er trods alt kun en ret besked den del

[Svend Andersen (Roskilde amt).]

af det annoncemarked, vi herved henvender os til, og derfor er der selvfølgelig også marked for det. Jeg kan nævne, at i områder af tilsvarende størrelse, som måske godt nok ikke helt kan sammenlignes med Danmark, nemlig Los Angeles, er der 22 tv-stationer, og dér er altså også omkring 5 mill. mennesker. Selvfølgelig er der en lang række andre forhold, der spiller ind, men der er trods alt også forskel på 22 tv-stationer og én tv-station, og det er vel sådan set kun det, der bliver starten ved gennemførelsen af vores forslag.

Poulsgaard (FP):

Jeg sagde her for nylig, at jeg var ked af, jeg aldrig fik anledning til at takke kulturministeren. Nu vil jeg da i hvert fald takke kulturministeren for, at vi får en debat om Danmarks radio og tv.

Men så er der heller ikke ret meget mere at sige tak for. Kulturministeren var inde på den dårlige smag, og det er dét her med, at vi alene vide, hvad der er folkeligt, og hvad der er kultur, og den gemene hob har så at rette sig efter, hvad vi i vor visdom bestemmer. Men det kan vi overhovedet aldrig blive enige om med socialdemokratiet for den dag, de bliver fremskridtsfolk, og det gør de selvfølgelig en dag.

Så var hr. Ole Espersen inde på, at reklame-tv højst kunne dække 20 pct. Ja, hvis man går ud fra som givet, at Danmarks radio skal køre, som den kører i øjeblikket, hvor der sidder alle de medarbejdere — der skal jo snart 3 mand til at annoncere ét program. Jeg er overbevist om, at hvis man skulle ind under en form, hvor man var nødt til at se lidt på finanserne også, så ville den kunne køre betydelig billigere og med en betydelig bedre kvalitet end det, der kører i øjeblikket. Sådan kunne man blive ved.

Fru Nathalie Lind var inde på noget, hr. Svend Andersen (Rosk. amt) har berørt, men som jeg gerne vil tilføje noget om: hvis det var sådan, at folk lå på maven for reklame, ville venstre jo være landets største parti, for når man tænker på, hvad det parti har brugt af midler og igennem pressen har påvirket folk, er det jo fantastisk, at reklamen har været spildt på alle de mennesker. Jeg tror, at den danske befolkning er så sund, at

den skelner skidt fra kanel, og derfor tror jeg ikke, vi skal være så bange for det.

Jeg ved godt, det er et skældsord at snakke om Bermuda herinde, men jeg vil lige godt tillade mig at gøre det. Det lille samfund dernede kører med 3 programmer, uden at det koster en øre for dem, der skal se det.

Hr. Poul Dam var inde på, at man undergravede demokratiet. Ja, vi har hørt utallige eksempler på det dér med at undergrave demokratiet. Jeg ved ikke, hvordan man vil stille demokratiet op, men når fru Hanne Reintoft var så forarget over vore bemærkninger, vil jeg sige til fru Hanne Reintoft, at jeg er også forarget, og jeg mener, det er asocialt, så det batter noget, at statsinstitutionen Danmarks radio betaler en akademiker dobbelt så meget for at medvirke i en udsendelse som en arbejdsmand, hvis de er med i den samme udsendelse. Man skulle forvente, hvis ikke uddannelsen var helt spildt på de akademikere, at de skulle have nemmere ved at udtrykke sig og tilegne sig stoffet, men de skal altså dobbelthonorereres. Den slags ting er asociale, og det kunne jo være, at hvis vi fik indført et reklamefjernsyn, kunne vi komme den slags ting til livs. Det kunne jo også være, at vi så blev fri for de sorte skærme, når en eller anden charme-trold ikke vil finde sig i de beslutninger, der er truffet, og bare lukker. Men all right, sådan er der så meget.

Jeg kan forstå på de ordførere, der har været foreløbig i hvert fald, at der ikke er større håb for det. Vi har kun at håbe på, at befolkningen vil indse, at den eneste vej frem til også på dette område at få noget fornuft er at krydse ved liste Z.

Glistrup (FP):

Fru Nathalie Linds spidsargument mod firkløverforslaget bestod jo i med fryd i stemmen at spørge: er der nu enighed om alt mellem kristeligt folkeparti og fremskridtspartiet? Jeg skal da gerne glæde fru Nathalie Lind med, at det er der ikke. Men det er nu engang således, at når man gerne vil nå et overordnet resultat, må man, som hr. Lembourn også var inde på, bøje af og fire vedrørende de mindre væsentlige ting. Det overordnede mål, som firkløverpartierne har sat sig i denne forbindelse, er at

[Glistrup.]

få brudt Danmarks radios monopol. Fru Nathalie Lind sagde i hvert tilfælde med sine læber, at hun mente det samme, men mener partiet venstre det, når det kommer til stykket, så er det her og nu, at prøven skal stå, for hvis partiet venstre virkelig mener, det er et overordnet mål at bryde mono-
polet, så må partiet venstre selvfølgelig også ligesom alle os andre være indstillet på, at vi må bøje af fra vore principielle synspunkter også på andre punkter for dog i hvert tilfælde at komme dér frem til, at dette afskyelige monopol kommer væk.

Jeg hørte nok, at hr. Ole Espersen ville pådutte os, at vi ikke har noget meningsmonopol i Danmarks radio, og det er vel den indstilling, man både i det af hr. Poul Dam nævnte år 1933 og det af hr. Poul Dam nævnte år 1943 og i mange andre år har sagt fra dem, der sidder og styrer et monopol med den befolkningsfjerne ideologi, som hr. Ole Espersen repræsenterer. Dér har vi det jo netop, at man kommer fra de degenererede gamle opfattelser, der repræsenterer de herskende klasser og kan sige: når vi styrer efter vore synspunkter og fremfører vore meninger, er der bestemt ikke noget monopol, fordi vi udelukker nogle andre, der har nogle efter vor mening helt tovlige og tosede synspunkter, det er bare en fornuftig offentlig styring. Men der er et afskyeligt monopol i Danmarks radio ved, at man netop fremfører disse fortidsopfattelser dag ud og dag ind, som hr. Ole Espersen er en af de mest karakteriske repræsentanter for i den danske samfundsdebat. Det må brydes. Vi må have det, der er virkelig alsidighed, så også vi andre med vore synspunkter kan få lov til at komme til orde på lige fod med de af hr. Ole Espersen repræsenterede synspunkter, som kører fra tidlig morgen til sen nat, hvad enten det er tv, eller det er radio, som der her er tale om.

Med hensyn til det andet forslag, vi behandler, fremskridtsforslaget om at afvikle og afskaffe licensbureaukratiet, oplevede vi jo altså, at kulturministeren ikke kunne tage nogen som helst anden holdning end at sige: det er et godt, sagligt forslag. Men da det jo karakteriserer socialdemokratiet, at når noget kommer fra fremskridtspartiet, skal man afvise det, lykkedes det ministeren, til trods for at han var helt enig i for-

slaget, at opstille to grunde til at sige, man skal stemme imod det. For det første var der blandt de argumenter, fremskridtspartiet har fremført for forslaget, nogle, ministeren var enig i, og nogle, han ikke var enig i, og derfor ville han stemme imod forslaget. Men vi må da gøre os klart, at når vi stemmer om noget her i folketinget, så stemmer vi om det pågældende forslag. Hvis man også skulle være enige i alle begrundelserne, kunne vi overhovedet intet gennemføre her i folketinget. Derfor må det være et argument, der ikke holder.

Så siger ministeren: ja men for at det forslag, som han i og for sig var enig i, skulle gennemføres, ville han kræve et meget bredt og et meget stort flertal. Dér vil jeg for det første spørge ministeren: hvad forstår han ved et bredt flertal, skal det være 175, eller er 171 nok, eller hvor skal grænsen gå, og hvorfor skal der netop ved dette forslag gælde noget andet end ved alle andre forslag med hensyn til, hvordan de vedtages? Hvis der er et flertal her i folketinget, og det vil altså sige mere end 88, som vil gå ind for en afskaffelse af disse overadministrationsomkostninger, som jo er en del af forklaringen på, at Danmarks radio koster 3-4-5 gange så meget som det, man kunne producere væsentlig bedre og mere alsidige udsendelser for, så må vi da kunne afskaffe den overadministration; vi skal da ikke absolut have hele den tunge ende med fra det radikale venstre og over venstre, og hvem der ellers kan være, som er tilhængere af, at vi skal fortsætte med alt det administrationsbøvl. Hvis vi er et flertal, lad os da så bruge det flertal til i hvert tilfælde at komme den overflødige administration til livs.

Jeg hørte nok, at hr. Bernhard Baunsgaard havde det argument: ja men vi må jo på så mange områder arbejde for, at vi ikke klipper forbindelsen over mellem dem, der nyder et gode, og dem, der skal betale det. I den henseende er hr. Bernhard Baunsgaard og fremskridtspartiet særdeles enige, men det er bare ikke det, der gælder i denne sag, hvor forholdet jo er det, at mere end 97 pct. af befolkningen jævnlig gør brug af radio og fjernsyn og det derfor kun er nogle få, som ikke benytter det — bevares, det er ikke alle, der ejer det, men så kommer man i hjem, hvor der er radio og fjernsyn. Derfor har den almindelige kamp mod gratisprincippet,

[Glistrup.]

som er så rigtig, hvis det var det kgl. teater eller bibliotekerne, vi talte om, ikke nogen som helst vægt på dette felt.

Men så var der et andet argument imod forslaget om at afskaffe licensbureaukratiet, nemlig bureaukratiforsvareren fru Nathalie Lind, som sagde, at det er nødvendigt af hensyn til uafhængigheden for Danmarks radio. Ja men Danmarks radio skal under alle omstændigheder ikke være uafhængig af dette folketing. Det må være dette folketing, der som repræsenterende befolkningen er det, der bestemmer i Danmarks radio, fordi uafhængighed af nogle interesser betyder afhængighed af andre, og det, de er blevet afhængige af, er denne herskende klasse, der så ensidigt benytter sin egen ideologi til at fremme den og til trods for den enorme modstand, der er i befolkningen imod alle disse rindalistiske tilbøjeligheder, imod alle disse ting, forsøge at bruge udenlandsrejser til at tilsværte fremmede nationer, hvad enten det er Spanien, Rhodesia eller andre, man angriber fra den ensidige klike, der sidder på medieapparatet Danmarks radio, det er jo dem, der får magten, hvis man skal følge fru Nathalie Linds oplæg med, at det skal være uafhængigt af folketinget. Det skal være således, at radioen er afhængig af det, der giver sig udslag i folkets afgørelse ved folketingsvalg, og det gøres nu engang bedst ved, at det er folketinget, som tager stilling til det, at med andre ord Danmarks radio finansieres over skattebudgettet og ikke over det licensopkrævningssystem, vi har i øjeblikket. Jeg synes ikke, at fremskridtsforslaget er blevet vederfare den retfærdighed, det burde vederfares.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg har ikke mange bemærkninger at gøre til forslagsstillerne. Til hr. Lembourn vil jeg kun sige, at der er jo også en anden ting, man kan tage, nemlig ikke alene forskellige sendere, men forskellige udsendelser, folk, der laver forskellige udsendelser. Det er jo dér, alsidigheden ligger i Danmarks radio, og det er det, jeg mener man kan fastholde. Det er da rigtigt nok, at vi kunne tage pengene og prioritere det højt, og på den måde kunne vi skaffe det. Nu ved hr. Lembourn nøjagtigt, hvordan det er med at skaffe

penge i dag til kulturaktiviteter. Derfor må jeg sige, at jeg mener, vi skal have et tv 2 engang. Jeg mener, vi skal have det. For øvrigt vil jeg gerne sige til fru Nathalie Lind, at det var det, jeg nævnte, og at jeg troede i hvert fald her og nu, at det skulle ligge under Danmarks radio, men man kunne også overveje at give det en anden styrelse, en anden ledelsesform, sådan at der blev en konkurrence på disse ting netop for at finde frem til nogle andre muligheder. Det er vi da åbne over for at diskutere, når vi kommer så langt.

Så skal jeg blot sige til hr. Svend Andersen (Rosk. a.) og til hr. Poulsgaard, at det er jo igen den sædvanlige misforståelse: man griber noget i flugten og udnytter det, når man siger, at nu skal vi være smagsdommere, nu skal vi sidde på alle folk. Der skal selvfølgelig være alle muligheder for underholdning også i Danmarks radio. Men der skal ikke alene være det, der skal også være udsendelser for de mindre grupper, der interesserer sig for noget andet end det, mange andre gør, og det er dér, jeg hævder vi skal have alsidigheden. Jeg skal ikke bestemme, hvad den ene skal kunne lide, for jeg kan ikke nødvendigvis lide det, den anden kan lide, eller omvendt. Jeg foretrækker én form for underholdning, en anden en anden form for underholdning. Vi har hele tiden hævdet, at der skal være brede muligheder, at der skal være alsidighed i Danmarks radio, hvad enten der er ét eller to programmer. Men jeg tror altså, at vi i øjeblikket har en situation, hvor vi nok skulle bruge de penge, vi har, til andre ting, til mere selvskabende aktiviteter. Der er børneteatre og andre ting, som vi ikke har penge til i øjeblikket, men som det ville være vigtigere at lave end et tv 2 i den givne situation, og dette synspunkt vil jeg gerne have lov at understrege meget stærkt.

Så skal jeg sige til hr. Svend Andersen (Rosk. a.), at når man nu sammenligner med Finlands reklame-tv, må man tilføje, at det kun er 1/8 af den kommercielle senders udgifter, der bliver dækket ind af reklamer i tv, og derfor kan man ikke sige, det løser nogen problemer at kunne gøre det. Når man kan gøre det andre steder, skyldes det landenes størrelse, deres indbyggerantal og en hel række andre ting, som ikke svarer til danske forhold. Vi er nu engang et lille land,

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

der ikke har det samme baggrundsmateriale som så mange andre lande.

Så skal jeg sige til hr. Glistrup, at det, jeg var enig i, er selve hensigten, men ikke den hensigt, der ligger bag ved den øjeblikkelige situation, nemlig at man skal overgå fuldkommen til privat finansiering efter en bestemt overgangsperiode. Det er ikke et forslag, der standser med den skattefinansiering, det er et forslag, der varer en bestemt periode og så holder op. Det er det afgørende, og derfor er jeg ikke enig, men tror, man skal afvise det.

Jeg vil omtale én ting mere, og det er spørgsmålet om den brede enighed. Der har været tradition for — og, synes jeg, en god tradition — i dette folketing, at kulturlovgivningen gennemføres i bred enighed, og det vil altså i øjeblikket som regel sige, at det er de fleste partier undtagen fremskridtspartiet; der er ikke noget bestemt tal, men det er rart i disse ting, at vi er enige om at kunne føre en bestemt politik. Jeg synes, det har en værdi i dansk folkestyre, at en række kulturproblemer godt kan løses partierne imellem.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Så vil jeg dog lige bede kulturministeren om at læse det forslag, han nu 2 gange har været på talerstolen om. Det er såmænd meget let, for det fylder kun halvanden linje, så jeg skal gerne læse det højt for ham:

„Folketinget pålægger regeringen at fremsætte lovforslag om, at Danmarks radios licensopkrævninger ophører fra 1. april 1977.“

Det er dette og alene det, der skal stemmes om til sin tid. Hvad angår det med hensigterne bag afstemninger, tror jeg også, at med det forlig, kulturministeren har deltaget i, har han også haft andre hensigter. Det her er ikke kulturpolitik, det er antioverflødig administrationspolitik.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Ja men jeg har læst lidt videre end selve lovforslaget, jeg har også læst bemærkningerne, og dér står i anden spalte:

„Regner man med, at der vil foreløbe en femårig periode, før statsfjernsynet og -radioen kan blive selvhjulpne eller overflødig,

kan man eventuelt allerede nu fastsætte en aftrappingsordning.“

Det må indebære, at selve den skattefinansiering forsvinder.

Ole Espersen (S):

Jeg tror, ministeren allerede har bragt en misforståelse mellem mig og fru Nathalie Lind ud af verden. Jeg har ikke noget imod, og socialdemokratiet har ikke noget imod, at vi får en kanal 2, heller ikke om den ligger uden for Danmarks radio — det kan man overveje i hvert fald — det, vi rejser spørgsmål ved, er, om der i øjeblikket er økonomiske muligheder for det.

Jeg skal ikke gå ret meget ind på al den kritik, der har været af Danmarks radios programmer, men jeg vil sige, at jeg synes, det er urimeligt, når ordføreren for kristeligt folkeparti beklager sig over de få kristne udsendelser, der er i Danmarks radio. Der er kristne udsendelser hver eneste dag. Selv om der ikke er nyt at meddele hver eneste dag, er der det hver eneste dag, og der er gudstjenester hver søndag, på tv mange søndage hvert år og i radioen hver eneste søndag, og der er flere udsendelser af den type end tidligere. Derfor synes jeg, at dette som så meget andet er udtryk for en urimelig og ugrundet kritik af de programdispositioner, der foretages; man kunne måske oven i købet kritisere fra andre sider, at der er for mange udsendelser af den natur. Hr. Lembourn ville ikke rigtig gå ind på min tanke om, at der ikke eksisterer et egentligt monopol; det synes jeg nok i hvert fald er en tanke, der er værd at diskutere. Hr. Lembourn nævnte, at der er et monopol på nyhedsformidlingen. Radiorådet har netop — ikke med tilslutning fra alle sider, ikke ret meget fra den borgerlige side i hvert fald — sørget for at give så gode muligheder for så mange indgange til nyhedsformidlingen som muligt, for at så mange holdninger også på det område kunne komme til udtryk. Der er forskellige afdelinger, der er forskellige redaktioner, der er absolut ikke noget monopol på nyhedsformidlingen. Man forestiller sig vel ikke, at generaldirektøren godkender alle de nyhedsindslag, der er tale om. Det måtte være forudsætningen.

Der er overbureaukratisering, sagde hr. Lembourn. Jeg synes også, det er en lidt uretfærdig påstand. Danmarks radio er gen-

[Ole Espersen.]

nemrationaliseret, ikke af embedsmændene selv, ikke af radiorådet, for man må altid nære en vis skepsis over for ansattes egne rationaliseringsforanstaltninger, der skal nye øjne til, folk, der kommer udefra, og det har der været: et meget dygtigt firma har igennem årene gennemført dybtgående rationaliseringer, og derfor er det ikke korrekt at tale om en overbureaukratisering.

Konkurrence stimulerer, siger hr. Lembourn. Ja men stimulerer til hvad? Jo, i England kunne vi se, at BBC blev meget bedre, da man fik reklame-tv. Det er rigtigt, for så vidt angår det første halve års tid — det erkender de fleste — men jeg tror, alle erkender, at efter denne periode begyndte man at konkurrere på én ting, nemlig på lytter- og seertal, og det kan være meget godt, for det giver selvfølgelig mange populære udsendelser, men det varetager ikke minoriteters interesser, og det er og bør Danmarks radio være forpligtet til.

Danmarks radio kan ikke leve op til alsidigheden, blev det sagt, og derfor må vi have en ny institution. Men den skal jo også være alsidig. Hvordan kan den nye så leve op til alsidigheden? Problemet må være det samme for begge.

Vi skal ikke være smagsdommere, folk har deres egen smag — ministeren har sagt det, og det er selvfølgelig rigtigt — vi skal netop sørge for, at det, der ikke er flertallets smag, også får mulighed for at komme til orde.

Der er ikke tid til at kommentere de anfægtelser, hr. Svend Andersen (Rosk. a.) gjorde vedrørende mine tal, det er de seneste tal, handelshøjskolen har, og derfor er de naturligvis rigtige, må jeg gå ud fra.

Jeg skal kun slutte af med et par kommentarer til hr. Glistrup. Hr. Glistrups ord var præget af det, som vi er så vant til i radiorådet fra fremskridtspartiets repræsentanter: en lang række grove injurier. Det er der ikke noget at gøre ved, vi har efterhånden vænnet os til det, men der bør nok gøres et par kommentarer alligevel.

Danmarks radio har et meningsmonopol. Vi har et demokratisk styre, vi har repræsentanter for fremskridtspartiet, og vil man påstå, at radiorådets direktiver ikke følges, må vi have bevis for disse påstande.

Hr. Glistrup kaldte mig repræsentant for

en befolkningsfjern ideologi og sagde, at jeg var af en eller anden degenereret natur. Det er muligt, hr. Glistrup tænker på, at jeg lider af økuller eller af indavl — øindavl — men hvis jeg lider af en sådan øindavl eller af økuller, har jeg formentlig en lidelsesfælle hos hr. Glistrup.

Nathalie Lind (V):

Denne debat, der startede så tamt, har jo ligesom på det sidste fået en mere interessant drejning. Jeg synes, noget af det er meget interessant, meget betydningsfuldt, nemlig f. eks. hvad hr. Lembourn sagde. Derimod kan jeg ikke tillægge de udtalelser, der kom fra hr. Glistrup, helt samme vægt. Jeg synes, man skulle konkludere dette i at sige: gid det var så vel, at der var 5 partier med det mandattal, man taler så meget om, som var enige om, at nu skulle vi have brudt Danmarks radios monopol. Men er de partier det? Jeg har ganske klart trukket frem, at det, der for os er afgørende, er ikke at skaffe befolkningen mulighed for mere underholdning. Det kan man såmænd allerede få, for, som jeg sagde, 90 pct. af befolkningen kan tage andre landes fjernsyn, så man kan variere sammensætningen af sin aften, efter hvilket program man vil se. Det, der for os er det demokratisk afgørende, er, at vi når frem til, at vi på nyhedsformidlingens, på den politiske kommenterings, på samfundsdebattens område får skabt en virkelig konkurrence. Der mener jeg at have påvist før, at det ikke kan ske, hvis det skal være ved reklameindtægter, i hvert fald ikke uden så uheldige sidevirkninger, at vi ikke kan acceptere det. Men om disse konsekvenser har jeg ikke hørt et eneste ord, jeg har ikke hørt et eneste ord fra fru Inger Stilling Pedersen, som jeg har stillet et direkte spørgsmål, jeg har ikke hørt et ord fra fremskridtspartiets side. Vores forudsætninger må være, at det er for nyhedsformidlingen, samfundsdebatten, disse demokratisk vigtige ting, vi skal have monopol brudt. Det er ikke tegneserier, vi skal have flere af. Det kan de lave lige så meget, de vil, men vi skal have en vekselvirkning netop på de områder, jeg omtaler her.

Hvis man så skulle finansiere det ved reklame, ville det altså betyde, som jeg nævnte, at så at sige al støtte til dagspressen bortfalder. Dagspressen ville komme i en

[Nathalie Lind.]

vanskelig situation, og det vil sige, at nyhedsformidlingen ville blive dårligere på det område, og den tid, man måtte beslaglægge i det tv, ville blive meget mere reklame, end vi vel næsten kan forestille os i udlandet. Vi ville ikke kunne sikre os mod, at det var de multinationale selskaber, der fik overtaget. Vi ville ikke betale selv, og det er det, jeg mener vi er nødt til at gøre: vi må betale grundudgifterne med henblik på at få oprettet denne anden kanal. Jeg hørte ikke et ord om, hvordan man vurderede dette, at blad-døden ville vokse. Vi hørte nogle ord, hvor hr. Svend Andersen (Rosk. a.), eller var det hr. Glistrup, brugte deres elskværdige evne til at karakterisere andre mennesker. Jeg bruger ikke, så meget som det partis talere gør, at sætte forskellige tillægsord på folk: det var den bureaukratiserende taler, det var den dame, der ikke havde indsigt i det og det. Jeg synes ikke, vi skulle bruge den form. Men nu sagde hr. Svend Andersen (Rosk. a.) til mig, at jeg ikke havde indsigt i reklamebranchen. Nej, jeg er ikke reklameuddannet. men jeg ved måske en lille smule om erhvervslivets forhold. Dét vil jeg godt have lov at sige, at jeg har hørt argumentationen før om, hvad slags reklamer det er. Det, der vil ske, er jo, at kæderne og de store firmaer vil bringe annoncer om slagvarer. Jeg ved ikke, om hr. Svend Andersen (Rosk. a.) ved, hvad slagvarer er. Det er mælken, der er 5 øre billigere, eller smørret, der er 3 øre billigere osv. Det er på det niveau, det er de ting, jeg taler om, og det kan den lille butik ikke leve med, når det normale kundeunderlag falder væk.

Men jeg vil gerne takke hr. Lembourn alvorligt, fordi han siger, han erkender, at der ikke i dette folketing er et flertal for i øjeblikket at indføre reklamer, og så er han åben over for at finde andre løsninger; det er vi også. Men jeg kan ikke forstå — og det vil jeg så spørge fremskridtspartiet om — er man også dér åben og snakker ikke udenom? Er det rigtigt, det, der står i bemærkningerne til fremskridtspartiets forslag, at på længere sigt er det ikke nogen statsopgave at drive fjernsyns- og radiovirksomhed? Står man fast på dette, så er flertallet allerede af den grund væk. Jeg hører meget gerne en kommentar.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg har nogle bemærkninger, først til hr. Lembourn. Hr. Lembourn fastslog, at det ikke var muligt for et tv-selskab, altså Danmarks radio, at være alsidigt; man kunne tale så smukt, man ville om objektivitet, men vi ved jo, sagde hr. Lembourn, at det er ikke muligt at være objektiv, vi har alle en politisk indstilling, vi har en religiøs opfattelse osv., og derfor er det ikke muligt at være alsidig.

Jeg kan altså forstå, at hr. Lembourn mener, at det er muligt at skabe alsidighed ved at have to ensidige tv'er. Er det rigtigt opfattet, så kan jeg kun sige, at det er en mærkelig form for logik virkelig at tro, man skaber alsidighed ved bare at have to. Der er da mange flere sider af alle ting. Det er naturligvis rigtigt i princippet, at virkelig alsidig og objektiv kan man ikke være, men man kan gøre en alvorlig anstrengelse for at være det. Den må være lige svær, hvad enten der er ét eller to selskaber. Spørgsmålet er bare, om man har et tilstrækkeligt stærkt krav om, at man skal være det.

Jeg påviste, at hr. Lembourns forslag allerede på et meget alvorligt område aldeles ikke tilsigtede alsidighed; det var kun den del af befolkningen, der bor i de store byer, der skulle have muligheden for at vælge mellem 2 tv-selskaber.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at i radiokommissionen var hr. Stæhr Johansen, der dengang repræsenterede de konservative, fuldt ud klar over dette krav om, at man måtte have landsdækningen, idet hans forudsætning for det forslag, han plæderede for i radiokommissionen, var, at man ikke alene skulle dække 50 pct., men man skulle som Danmarks radio dække 100 pct.

Så sagde hr. Lembourn, at der var en masse lande uden om os, der producerede godt fjernsyn, og som havde reklamefjernsyn. Vel, der eksisterer en række lande med reklamefjernsyn, der er USA, der er Storbritannien og i meget beskedent omfang Vesttyskland. Der er af de nordiske lande kun ét eneste, og her må jeg sige, at det, jeg kender til det — det er måske ikke nok til at foretage en endelig dom — antyder for mig, at Danmarks radio meget vel kan stå sig i konkurrencen, det er nemlig Finland. Norge og Sverige har det ikke,

[Bernhard Baunsgaard.]

Derefter har jeg et par bemærkninger til hr. Glistrup. Hvis jeg ikke opfatter frem-skridtpartiet galt, så er hr. Glistrup altså nu parat til at stemme for en ekstra statsudgift på 600-700 mill. kr., uanset om han aldrig nogen sinde kan slippe af med den. Hr. Glistrup, der ellers taler om at spare, er altså her parat til at bruge ½-1 mia kr. ekstra på noget fuldkommen vanvittigt, hvor man tvinger folk, der ingen glæde eller gavn har af fjernsyn eller radio, til at betale for det. Jeg kan ikke forstå logikken i det.

Ved hr. Glistrup for øvrigt, hvad det koster at opkræve de penge, der er tale om her i licens? Jeg går ud fra, at hr. Glistrup ikke ved det, for hvis han vidste det, kunne han ikke udtale sig, som han gjorde. Det drejer sig om ca. 1½ promille af det, der opkræves. Billigere kan det vist ikke gøres nogen steder.

Poul Dam (SF):

Til det sidste, som hr. Bernhard Baunsgaard sagde, kan man jo tilføje, at en del af det, det koster, tilmed havner i ministerens anden kasse, nemlig som indtægt for post- og telegrafvæsenet, så det bliver billigere endnu.

Det har været gennemgående i denne debat, at man taler om, at man skal bryde Danmarks radios monopol. Det er klart, at man bruger ordet monopol i nedsættende betydning, det var slet ikke nødvendigt for hr. Glistrup at tale om det afskyelige monopol. Monopol er i sig selv noget grimt noget. Det er da klart, at Danmarks radio som monopol ikke fungerer godt nok altid, det gør postvæsenet heller ikke. Det er nu praktisk, at postvæsenet er et monopol. Det gør statsbanerne heller ikke, men det ville være vældig upraktisk, om vi skulle have konkurrerende tog til at køre mellem Korsør og København. Der er tekniske grunde til, at der skal være et monopol, og den snak, der er om, at man kan lave en hel masse andre sendere og gå i luften, bygger på ukendskab til de tekniske forhold, i hvert fald hvis man ønsker, at udsendelserne skal have en teknisk kvalitet.

Men ved at tale så meget om monopolet og monopolet, så vil man i virkeligheden antyde noget andet, nemlig at monopolet bliver misbrugt, og det får jo to former. Den

ene er, at her sidder nogle mere eller mindre langhårede og skæggede personer og bestemmer, hvad alle mulige mennesker skal se. Hvorfor dog ikke give folk, hvad de vil have, siger hr. Svend Andersen (Rosk. a.). Nu ved jeg ikke rigtig, om hr. Svend Andersen (Rosk. a.) ved mere om, hvad folk vil have, end vi andre ved. Han vil nok have noget andet, end jeg vil have, og jeg synes, vi får noget begge to, i hvert fald er der en række udsendelser, som jeg gerne lukker for, og som jeg går ud fra at hr. Svend Andersen (Rosk. a.) gerne vil se, så vi får noget alle sammen. Det er såmænd ikke så galt.

Man kan beklage sig over, at vi kun har én tv-kanal, og det er klart, at når man forleden brugte flere timer til at sende et forældet skuespil i sort-hvid om nogle folk, der slog hinanden ihjel, og som endte så sørgeligt med, at de var døde alle sammen, så er det noget, der har bedrøvet mange mennesker. Men man må dog indrømme, at programlægningen var så klog, at man derefter blændede op for noget, der var modstykket til det, hvor de lå døde alle sammen, nemlig genopstandelsen på centrum-demokraternes landsmøde. Man gør altså noget for mange. Men altså, en ekstra tv-kanal vil være god, vi mener, at den skal være under Danmarks radios ledelse.

En anden påstand er den, som hr. Glistrup kom med, at man udelukker alle andre med tossede synspunkter — det synes jeg nu ikke man gør så meget — og hr. Glistrup sagde, at man må sørge for, at det bliver sådan, at også vi andre kan komme til orde med vores synspunkter. Jeg synes at have en erindring om en fjernsynsudsendelse for nogle år siden, der gjorde en fortrinlig advokat og skatteekspert til helt over hele landet og medførte, at han fik lejlighed til at komme her ind i salen. Det var et godt udtryk for, at Danmarks radio opfyldte en af sine opgaver, nemlig at lade folk med tossede synspunkter komme til orde. Det håber jeg man vil blive ved med.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

De nærmere enkeltheder med hensyn til, hvordan et modstykke til det nuværende radio-tv skulle være, kom jeg ikke nærmere ind på, men jeg gav udtryk for det i mine bemærkninger. Kristeligt folkeparti håber på et positivt udvalgsarbejde, hvor de nær-

[Inger Stilling Pedersen.]

mere betingelser for ændringer af vilkårene for radio- og tv-spredning kan drøftes. Man kan nemlig ikke generelt sige, at det skal være den ene eller den anden form. Vi har ikke låst os fast på noget som helst i retning af, om man skal have reklamer eller ikke reklamer, men der må være lejlighed til at drøfte det i udvalget og prøve at blive enige, så mange som overhovedet muligt.

Så lige en enkelt bemærkning om de kirkelige udsendelser. Det er rigtigt, at der i Danmarks radio og tv findes nogle udsendelser. Det, jeg kommenterede særligt, var børne- og ungdomsudsendelser, og dér har vi ofte lejlighed til at se, at i forbindelse med højtider er der meget lidt markering af, at det er kristne højtider, der finder sted. Det gælder f. eks. også, når man ser på den forestående jul og adventstiden, da er der ikke meget, der fortæller, at det er en kristen højtid, der forestår.

Jeg ved også, at man fra søndagsskoleside har klaget over, som jeg også nævnte før, at man ikke kunne få noget igennem med den begrundelse, at man skulle være kritisk. Selvfølgelig skal man være kritisk, men man skal også være positiv. Det må stå over for hinanden. Når vi taler så meget om alsidighed, betyder det jo, at vi må have sagerne belyst fra alle sider. Vi mener også, at der skal være plads til alle mulige andre synspunkter, men altså også til, at der jo alligevel er en meget stor del af det danske folk, der bekender sig til en kristen grund- og livsholdning.

(Kort bemærkning).

Nathalie Lind (V):

Jeg vil blot takke fru Inger Stilling Pedersen som kristeligt folkepartis ordfører for den åbenhed, der her er til stede, for i foråret 1974 var kristeligt folkeparti jo med i forslaget om, at der skulle være reklamer. Jeg håber, at de konsekvenser, der nu, når vi får det afdækket under udvalgsbehandlingen, viser sig, nemlig at det er uheldigt nu at indføre reklamer i tv, kan virke overbevisende på kristeligt folkeparti, så vi forhåbentlig kan få en fornuftig løsning.

Lembourn (KF):

Hr. Ole Espersen indrømmede, at der var et teknisk og administrativt monopol, men

mente ikke, at der var det på nyhedsformidlingens og det kulturelle område. For det sidste vedkommende er der i hvert fald ingen tvivl om, at der er et monopol. Det største teater i Danmark er tv-teatret, og der er kun ét. Der er også et radioteater, og der er desværre kun ét, og det spiller unægtelig en meget stor rolle i dansk kulturliv. Og med hensyn til nyhedsformidlingen, ja, så gør man et forsøg på at give mulighed for at kommentere fra forskellige holdninger, men hr. Ole Espersen ved godt, at det næsten er umuligt. Så snart der gøres et forsøg i den retning, kommer der altid en voldsom kritik, og det er, fordi man kun har den ene sender, derfor skal den være så objektiv som muligt. Det lykkes jo aldrig at give en holdningsorientering virkelig sådan, at det batter, så man kan mærke, at her står et menneske, som kommenterer ud fra en ganske bestemt holdning, for det strider faktisk imod målsætningen i radioloven.

Jeg tror, at både ministeren og hr. Ole Espersen var inde på en bedømmelse af udviklingen i engelsk tv. Nu er den jo meget svær at diskutere. Nogle kan mene, at det er blevet bedre, nogle kan mene, at det er blevet dårligere, men jeg har altså den opfattelse — med de muligheder, jeg har haft for at følge det — både hvad angår det tyske og det engelske tv, at kvaliteten ikke er faldet, at udsendelserne er kommet ud over et langt bredere felt, og at man især på nyhedsudsendelsernes område er nået frem til langt mere spændende radiofoniske udsendelser, end vi er i stand til at præstere.

Til fru Nathalie Lind vil jeg gerne sige, at jeg nåede ikke at svare på noget, fru var inde på i sit første indlæg, nemlig en kritik af, at der ikke står i lovforslaget, hvilket stof der skal sendes. Det mener jeg sådan set ikke at man bør skrive i et lovforslag. Det er noget, som skal fastlægges i den koncession, som folketinget skal give. Forslaget er netop formuleret meget bredt og ganske enkelt, således at vi i udvalget og derefter i folketinget kan tage stilling til mange af de problemer, der her dukker op.

Der står heller ikke noget i venstres debatoplæg om, hvorledes man vil administrere licensbetalingen, og det kan jeg godt forstå der ikke gør, fordi det kan gøres på mange forskellige måder, og man må drøfte igennem, om man skal dele licensen, om man

[Lembourn.]

skal finde et målesystem efter udsendelses-tid etc. etc. Der er uhyre mange problemer, som vi ikke på nuværende tidspunkt kan tage stilling til. Derfor finder jeg, det er rigtigt, at forslaget er formuleret som, man kan godt sige et oplæg til debat, så enkelt som muligt, så vi derefter kan stille alle de spørgsmål, vi har brug for, i udvalget og på grundlag af disse spørgsmål så finde ud af, hvordan vi kan løse det.

Jeg er glad for det sidste, fru Nathalie Lind sagde: at vi skal prøve at finde frem til, om der er enighed imellem de 5 partier om hovedsagen. Det er det, der er vores hovedopgave.

Hr. Poul Dam sagde, at forslaget slet ikke var fremsat, fordi vi mente noget som helst med det. Jo, naturligvis mener vi noget med det, og det ved hr. Poul Dam jo også godt. Så sagde hr. Poul Dam, at han var yderst tilfreds med radioordningen, som den var. Det undrer mig egentlig, for jeg har lige læst i pressen, at hr. Poul Dam ønsker radioordningen ændret, og at han er yderst utilfreds med den.

Og så endelig til sidst til ministeren om alsidighedsspørgsmålet. Når man stiller det krav, at man skal være så objektiv som muligt, kan det ikke undgås, når man kun har én sender, at man får en tam form for radiofoni, og det erkender alle, der har med det at gøre. Det er desværre resultatet af det. Så kan man jo sige så morsomt, som hr. Bernhard Baunsgaard gør det: ja men så er der to slags ensidighed. All right, det er også bedre, det må der hellere være, fordi så kommer der nemlig virkelig en debat, og så kommer holdningerne frem. Radiofonien, sådan som den arbejder i dag, ligger under et krav, som er uopfyldeligt, hvis man skal lave god, spændende og debatterende radiofoni, hvor modsatte standpunkter kommer frem. Det er et uhyre svært problem. Jeg tror ikke, det kan løses inden for én kanal, der skal flere kanaler til, og selv om det så kun er to, så er det dog i hvert fald bedre end én.

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

Ministeren nævnte, at i Finland dækkede man kun ca. $\frac{1}{8}$ af de samlede udgifter ind ved hjælp af reklame, og dertil vil jeg da

godt sige, at så vidt mig bekendt er det på grund af, at man simpelt hen i lovgivningen har fastsat, at man ikke må dække flere udgifter ind end $\frac{1}{8}$ ved hjælp af reklamer.

Fru Nathalie Lind var inde på, om jeg vidste, hvad slagvarer var for noget, og det vil jeg da gerne sige til fru Nathalie Lind, at det tror jeg godt jeg ved. Det er selvfølgelig det, der er tale om, når detailhandelen hver uge prøver på at lokke husarerne ind ved at komme med nogle enkelte billige tilbud, og så er det meningen, at man skal købe nogle andre varer ved siden af, som så er dyrere. Det, jeg prøvede på at forklare i mit indledende indlæg, var, at detailhandelen kommer ikke til at få ret megen glæde af reklame i tv, fordi sådan som detailhandlerne er organiseret her i landet, findes der praktisk taget ikke nogen landsdækkende detailhandelskæder. Der findes måske FDB, det er det nærmeste, men de har så forskellig en måde at markedsføre deres varer på rundt omkring i landet, at de slet ikke vil kunne samarbejde om at lave noget, der kan bruges som reklame i tv. Det er altså ikke detailhandelen, det her drejer sig om. Det drejer sig om mærkevareproducenterne, altså de samme, som annoncerer i ugeblade og lignende landsdækkende organer. Det er det, man skal sammenligne med. Og hvad det angår, er det således, som jeg også sagde i mit tidligere indlæg, at her vil der ikke være tale om, at man ved dette forslags gennemførelse vil komme til at knuse nogle små virksomheder, fordi det er i forvejen virksomheder, som er oppe i en størrelsesorden, så de kan være med også til reklame-tv.

Hr. Poul Dam var inde på noget, som jeg opfattede på den måde, at han mente, at der ikke var plads til, at der kunne være flere sendere her i landet. Det er i hvert fald efter de oplysninger, jeg er i besiddelse af, en meget kraftig misforståelse; der er alene på UHF-båndet, så vidt mig bekendt, plads til omkring 12-14 forskellige sendere inden for tv.

Hr. Poul Dam sagde videre, at han stort set var glad og tilfreds, sådan opfattede jeg ham i hvert fald, med den måde, som Danmarks radio røgtede kravet om alsidighed på. Jeg er godt klar over, at hr. Poul Dam og fru Hanne Reintoft er glade og tilfredse. Det er vi andre altså ikke, vi mener, der er

[Svend Andersen (Roskilde amt.)
slagside, og vi mener, at vi trænger til at få en større alsidighed, nemlig i form af flere valgmuligheder.

Glistrup (FP):

Fru Nathalie Lind læste højt fra bemærkningerne til vort forslag, at efter fremskridtspartiets opfattelse er det på længere sigt ikke nogen statsopgave at drive fjernsyns- og radiovirksomhed, og hun ville gerne have et udtrykkeligt svar på, hvorvidt fremskridtspartiet mener, hvad vi her har skrevet. Dertil er svaret: ja, det mener vi. Vi er ret overbeviste om, at vi på længere sigt vil kunne overbevise dem, der på længere sigt er flertallet i folketinget, forhåbentlig os selv, om, at vi skal afskaffe dette monopol. Når vi vil afskaffe dette statslige fjernsyn og radio, så er hovedbegrundelsen netop den, som fru Nathalie Lind så strålende fremstillede i sit indlæg i øvrigt, nemlig at det er så væsentligt, at radio og fjernsyn, som de meget betydningsfulde medier de er under nutidens forhold, er alsidige i samfundsdebatten. Det er netop derfor, vi vil have det statslige monopol væk, for det har jo nu igennem 50 års praksis vist sig, at vi ikke får alsidighed i samfundsdebatten.

Jeg kan da godt forstå, at hr. Poul Dam og hr. Ole Espersen kan være glade og tilfredse med, at de på den måde kan fremme deres egne synspunkter og give os andre det handicap, som man gør ved at have en så ensidig statslig virksomhed som den, vi har, hvor vi ikke har alsidigheden i samfundsdebatten. Men netop fru Nathalie Linds ord i den forbindelse gjorde mig til optimist, at hvis vi er indstillet på at bøje os mod hinanden i den nuværende situation, hvor der ikke er noget flertal for at afskaffe det statslige fjernsyn og radio, så tror jeg, at venstre kan slutte op om det firkløverforslag, der foreligger, sådan at vi kan skaffe et flertal for i hvert tilfælde at komme det første skridt frem mod, at mono-polet bliver væk, nemlig at vi får fjernet denne mulighed, som vi har haft nu i 50 år i Danmark, og som har givet så sørgelige resultater for samfundsdebatten, som tilfældet er.

Så havde hr. Bernhard Baunsgaard et spørgsmål til mig, om man i fremskridtspartiet var opmærksom på, at man ville belaste statsbudgettet med en ny udgift. Det er vi,

for hvis hr. Bernhard Baunsgaard havde læst fremskridtspartiets budget med 60.000 kr. skattefrit, ville han have set, at fra den allerførste udgave til vort allerførste landsmøde i 1973 er den udgift opført inden for rammerne af 60.000 kr. skattefrit, og den har været opført lige siden. Vi flytter altså med andre ord for den almindelige familie udgiften fra en særskilt opkrævning til den almindelige skattebetaling, og da er det således, at hr. Bernhard Baunsgaards tal simpelt hen var forkerte, disse 1,5 promille. Det koster samfundsmæssigt i ressourcospild 15 mill. kr. om året, at man opkræver hos familien den udgift over en selvstændig opkrævning i stedet for at opkræve det under ét. Og der er jo ikke engang nogen trøst i det, hr. Poul Dam sagde, at det pengemæssigt hævner i postvæsenets kasse. I postvæsenet er det også et ressourcospild, at man skal ekspedere alle disse ting.

Endelig vil jeg sige til kulturministeren, at han i og for sig i svaret til mig bekræftede det, som jeg havde sagt, at det, vi skal stemme om, når vi til sin tid skal stemme om vort forslag, det er, hvad forslaget går ud på, ikke om vi i alle argumenter er enige med hinanden, og det eneste, kulturministeren havde at svare til det, var at citere nede fra argumenterne. Jeg ved da godt, at kulturministeren ikke er enig i alle de 32 argumenter, vi fremfører for vort forslag, men hvis han bare er enig i resultatet, så må det være det afgørende for afstemningen, når vi skal finde frem til, om man vil stemme for eller imod dette forslag. Det, kulturministeren læste højt, var alene noget fra bemærkningerne, altså noget, som ikke vedrører det, vi skal stemme om. Vi skal stemme om forslaget og forslagets indhold.

Formanden:

Selv om talerlisten nu er udtømt, giver jeg lejlighed til enkelte korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Nathalie Lind (V):

Jeg vil blot til hr. Glistrup i anledning af de sidste bemærkninger sige, at hr. Glistrup står altså fast på, at hans sigte er, at det ikke er nogen statsopgave at drive radio- og tv-virksomhed. All right, det er et standpunkt, og det, der nu er sagt, det står man fast på.

[Nathalie Lind.]

Jeg mener ikke, at finansieringen i sig selv — hvis det var teknisk, økonomisk muligt eller gørligt — er det helt afgørende. Helt afgørende er, hvilket mål vi stiller op for den alternative kanal, og da er det, jeg vil gentage, at det, vi skal diskutere i udvalget og søge at nå til enighed om, er, at denne alternative kanal i vid udstrækning skal være netop dette: en konkurrerende kanal, der har samfundsdebatter, så der bliver alsidighed dér.

Så er vi tilbage i, at det er dyrt. Det er ti gange så dyrt, får vi oplyst, som udenlandsk stof. Og så er vi igen tilbage i den problematik, jeg flere gange har berørt, at skal det dækkes ved reklame, så vil al reklame simpelt hen blive taget fra dagspresse, ugepresse osv., og der skal ganske uhyre megen reklame på skærmen, for at de midler kan blive anvendt. Men det får vi lejlighed til at diskutere i udvalget. For os er målet det helt afgørende, og hvis vi vil bevare et dansk sprog, hvis vi vil bevare en aktiv samfundsdebat i Danmark — og det er det, vi vil — så tror vi ikke, det er gørligt ved reklameindtægter. Vi må afvise sammenligningen med andre lande, for hvor i verden findes der ellers et land med 5 millioner indbyggere, der ønsker at bevare deres eget sprog? Det gør vi, det er for os noget helt afgørende.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Bare lige spørgsmålet om disse 1½ promille. Jeg har sikret mig, at de mennesker, der til daglig sidder og arbejder med det, anslår udgiften til opkrævningen til en halv snes millioner kroner. Der betales 671 mill. kr. om året, det er ca. 1½ promille. Hvis hr. Glistrups tal er rigtigt, så bliver det 2,2 promille. Selv om de skulle være korrekte, hvad de altså ikke er ifølge dem, der sidder og arbejder med det til daglig, så ville det være en rigtig størrelsesorden, jeg havde angivet.

Og så må jeg konstatere, at fremskridtspartiet — som jeg godt vidste havde mærkelige ideer — på dette område er parat til fortsat at tvinge folk, der ikke har fjernsyn, til at betale for dem, der har, gennem skatfinansiering. De er parat til at tvinge folk,

der ikke har farvefjernsyn, til at betale for dem, der har farvefjernsyn. Må jeg spørge: er det næste, at telefonen skal betales over skatterne? Det var der dog nogen fornuft i, og der er lige så mange, der har telefon.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Det hjælper da med disse korte bemærkninger, for nu nærmer vi os jo enighed. Det er bare hr. Bernhard Baunsgaards regneevner, der mangler, idet 10 mill. kr. i forhold til 671 mill. kr. ikke er 1½ promille, men 1½ pct. Vi har talt om, at de 15 mill. kr. er udgiften for samfundet, men det er lige så vel udgiften for familierne, der skal have den ekstra ulejlighed med at gå på posthuset osv., så vores tal er i overensstemmelse med hinanden, og hvis hr. Bernhard Baunsgaard havde slået efter i en regnebog, så var han også kommet til præcis det samme, som vi er, de 15 mill. kr. Vi taler altså om procenter og ikke, som hr. Bernhard Baunsgaard hele tiden har sagt, promiller.

Med hensyn til telefonen er det noget helt andet end med hensyn til radio/fjernsyn, for vedrørende telefon er det således, at der bruges flere ressourcer. Hvis telefonen bliver et gratis gode, vil den blive udnyttet mere. Derimod er der ikke nogen ekstra udgift, som man slipper for, ved, at der er nogle flere, der hører en radioudsendelse, og nogle flere, der ser en fjernsynsudsendelse. Det bevirker ikke, at man kommer til at bruge yderligere af ressourcerne.

Til fru Nathalie Lind vil jeg sige, at jeg tror, vi et meget, meget langt stykke er enige om, at det gælder om at få to forskellige kanaler til at kolportere samfundsdebatten. Jeg tror ikke, fru Nathalie Lind har ret i sine tal om, at det virkelig skulle være dyrere at sætte f. eks. 4-5 politikere sammen inde i et fjernsynsstudie og diskutere et eller andet, end det er at sende f. eks. hr. Lasse Budtz på en eller anden rejse ned til Chile, eller hvor det nu er man plejer at transmittere ting fra, men jeg tror, det ville være særdeles meget nyttigere for hele den danske befolkningsudvikling, om vi i stedet for havde nogle flere indenrigspolitiske dæknings- og så sparede ganske gevaldigt på den udenrigspolitiske sektion. Jeg mener, at vi normalt kan klare os med tre minutters

[Glistrup.]

oplæsning af, hvad telegrambureauerne bringer os; alle de mange rejser er det rene luksuspjåt.

Nathalie Lind (V):

For at der ikke skal blive nogle misforståelser stående tilbage: når jeg taler om danskproducerede programmer og udenlandsk producerede programmer, så er hr. Lasse Budtz' udsendelser, uden i øvrigt at drage ham særlig meget ind, også dansk produceret. Det er det, der er produceret af dansk radio eller tv, der er dansk produktion. Det er det, der er dyrt. Det, der er billigt, er at købe McCloud, som fremstilles for mange, mange millioner mennesker.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Ja, undskyld, det var 1½ pct. Men kan hr. Glistrup nævne nogen offentlig opkrævning, der er så billig som det? Det findes nemlig ikke. Og fordelen ved at gøre telefonen gratis var, at det ville en række mennesker, der er syge, have glæde af ved at kunne tilkalde hjælp.

Formanden:

Jeg advarer mod at drage telefonen ind i debatten her, for dér hører den ikke hjemme.

Hr. Glistrup en kort bemærkning, og så regner jeg med, at vi slutter de korte bemærkninger.

Glistrup (FP):

Ellers må vi jo give det pr. telefonsvarer. Jeg vil sige til hr. Bernhard Baunsgaard, at hvis man lader opkrævningen gå over skattebilletten, så bliver det aldeles gratis, det giver ingen merudgift, fordi også denne udgift skal skattefinansieres.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, be-
tragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Finansudvalget (18/11 75):

Udtræder: Arne Bjerregaard

Nyt medl.: Honoré

Skatte- og afgiftsudv. (19/11 75):

Udtræder: Ove Jensen

Nyt medl.: Hölge

Erhvervsudvalget (19/11 75):

Udtræder: Ove Jensen

Nyt medl.: Askjær Jørgensen

Landbrugs- og fiskeriudv. (19/11 75):

Udtræder Ove Jensen

Ny stedf.: Askjær Jørgensen

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 20. november, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om nedsettelse af en kommission i henhold til grundlovens § 51. (Indkomstbeskatning) [af Kirsten Jacobsen m. fl.].

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten. (Fradrag for skattemorarenter) [af Glistrup m. fl.].

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten. (Overførsel af underskud) [af Glistrup m. fl.].

4) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om nedsettelse af registreringsafgiften for personbiler og forhøjelse af afgiften på benzin [af Jes Schmidt m. fl.]

streringsafgift af motorkøretøjer m. v. og lov om afgift af benzin.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om vægtafgift af motorkøretøjer m. v.

Mødet hævet kl. 17.23.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om regi-